

Nya koncernredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar IAS-förordningen

2004-12-30

Motivpromemoria 1 till
Redovisningsföreskrifter för 2005

Från Redovisningsenheten

1. SAMMANFATTNING OCH SYFTE	1
2. BAKGRUND OCH UTGÅNGSPUNKTER	4
2.1 IAS-förordningen	4
2.2 IAS-lagstiftningen	5
2.3 IFRS-föreskrifterna	5
2.2 Samspelet mellan EG-direktiven, IAS-förordningen, IAS-lagstiftningen och redovisningsföreskrifterna	6
3. ALLMÄN MOTIVERING	12
3.1 Tillämpningsområde	12
3.2 Allmänna bestämmelser om årsredovisning	13
3.3 Balans- och resultaträkningen	17
3.4 Värderingsregler	20
3.5 Tilläggsupplysningar	26
3.6 Förvaltningsberättelse och andra analyser	41
3.7 Andra koncernredovisningsregler	48
3.8 Delårsrapport	51
3.10 Antagandet av IAS 39 med vissa undantag	57
3.11 Ikraftträdande och övergångsfrågor	59
4. SPECIALMOTIVERING	61
4.1 Partiell kommentar till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:20) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag	61
4.2 Partiell kommentar till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag	62
BILAGA 1	64

Kontaktperson på FI: Åsa Andersson 08-787 82 29, asa.andersson@fi.se

1. Sammanfattning och syfte

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd antog år 2002 en förordning om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (IAS-förordningen). IAS-förordningen omfattar alla europeiska företag med värdepapper noterade på en reglerad marknad inom unionen. Dessa företag ska i sina koncernredovisningar enligt förordningen tillämpa internationella redovisningsstandarder (*IFRS*) från International Accounting Standards Board (IASB). Detta gäller från och med år 2005 men med en övergångsfrist till år 2007 för företag som bara har skuldebrev noterade. Mer specifikt ska företagen tillämpa de IFRS som har antagits genom förordningar av EG-kommissionen (*godkända internationella redovisningsstandarder*).

Den svenska redovisningslagstiftningen ger även onoterade företag möjlighet att frivilligt tillämpa IAS-förordningen i sina koncernredovisningar. Redovisningslagstiftningen ger dock inte företagen möjlighet att tillämpa IAS-förordningen i sina årsredovisningar. Istället görs, mot bakgrund av det s.k. moderniseringsdirektivet, ändringar i syfte att internationella redovisningsstandarder kan tillämpas inom ramen för materiella regler om årsredovisningens utformning och innehåll.

På grund av IAS-förordningen och den nya lagstiftningen har FI beslutat om nya koncernredovisningsföreskrifter för finansiella företag som obligatoriskt eller frivilligt tillämpar IAS-förordningen i koncernredovisningen.¹ FI har även beslutat om nya föreskrifter för finansiella företags årsredovisningar (*lagbegränsad IFRS*). Motiv och kommentarer till lagbegränsad IFRS finns i en separat motivpromemoria.²

I denna promemoria behandlas motiven till de nya föreskrifterna för finansiella företags koncernredovisning. Vidare redogörs översiktligt för de redovisningsmässiga förändringarna p.g.a. lag- och föreskriftsändringar. Som vägledning för tillämpningen kommenteras ändringarna mera i detalj i en specialmotivering. Med *finansiella IFRS-företag* avses i denna promemoria sådana företag som omfattas av ÅRKL eller ÅRFL och som obligatoriskt eller frivilligt tillämpar IAS-förordningen i koncernredovisningen. Med *IFRS-institut* och *IFRS-försäkringsföretag* avses motsvarande kreditinstitut och värdepappersbolag respektive försäkringsbolag och understödsföreningar.

¹ Se 7 kap. 2 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:20) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt 7 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag.

² Se Motivpromemoria 2, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

De nya föreskrifterna för finansiella IFRS-företags koncernredovisning innebär sammanfattningsvis följande.

- På samma sätt som i ÅRKL och ÅRFL anges i FFFS vilka föreskrifter och allmänna råd som inte behöver tillämpas i finansiella IFRS-företags koncernredovisningar.
- Inga föreskrifter eller allmänna råd i 2 kap. FFFS om allmänna bestämmelser för årsredovisningen behöver tillämpas.
- Inga föreskrifter eller allmänna råd i 3 kap. FFFS om balansräkningen och resultaträkningen behöver tillämpas. Detsamma gäller bilagorna om balans- och resultaträkningens innehåll.
- Inga föreskrifter eller allmänna råd i 4 kap. FFFS om värdering av tillgångar och skulder behöver tillämpas.
- IFRS-institut behöver endast lämna tilläggsupplysningar enligt 5 kap. FFFS 2004:20 om övertagen egendom och tillämpade redovisningsföreskrifter.
- IFRS-försäkringsföretag behöver endast lämna tilläggsupplysningar enligt 5 kap. FFFS 2004:21 om *dels* fonder i understödsföreningar, *dels* villkorad återbäring och motsvarande tillgångar, *dels* upplysningar om fordringar och skulder inom direkt försäkring fördelat på försäkringsföretag, mäklare och försäkringstagare, *dels* tillämpade redovisningsföreskrifter.
- Alla finansiella IFRS-företag bör tillämpa Redovisningsrådets rekommendation RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.
- Föreskrifter och allmänna råd i 6 kap. FFFS 2004:20 om förvaltningsberättelsen, femårsöversikter och kapitaltäckningsanalys ska tillämpas i ett IFRS-instituts koncernredovisning. Utrymme ges att anpassa uppgifterna till en IFRS-redovisning.
- Föreskrifter och allmänna råd i 6 kap. FFFS 2004:21 om förvaltningsberättelse och femårsöversikter ska tillämpas i ett IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning. Det ges ett utrymme för att anpassa uppgifterna till en IFRS-redovisning.
- Finansiella IFRS-företag ska också lämnas kvalitativa och, om möjligt, kvantitativa upplysningar om nya redovisningsstandarders konsekvenser för tillämpning av rörelseregler.
- Föreskrifter och allmänna råd i 7 kap. FFFS om konsolidering ska inte gälla finansiella IFRS-företag.

- IFRS-institut ska i delårsrapporten för en koncern endast tillämpa de regler i FFFS 2004:20 som avser upplysningar om revisorsgranskning och kapitaltäckningsgraden samt insändande av delårsrapporter till FI.
- IFRS-försäkringsföretag behöver i delårsrapporten för koncernen endast tillämpa allmänna råden i FFFS 2004:21 om när delårsrapport bör upprättas och vad den ska omfatta. Vidare förordas upplysningar om revisorsgranskning, konsolideringskapital, solvens och väsentliga nyckeltal samt att upprättade delårsrapporter sänds in till FI.
- IAS 34 Delårsrapportering bör tillämpas.

2. Bakgrund och utgångspunkter

2.1 IAS-förordningen

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/02 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (IAS-förordningen) ska noterade företag från och med räkenskapsåret 2005 upprätta sina koncernredovisningar i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som antagits och kommer att antas av EG-kommissionen för tillämpning inom gemenskapen. Detta krav gäller direkt i medlemsstaterna utan att några ytterligare nationella lagstiftningsåtgärder behöver eller ens får vidtas.

Noterade företag

Med noterade företag avses företag som har aktier eller skuldebrev noterade på en börs, en auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad i en medlemsstat enligt de villkor som anges i artikel 1.13 i rådets direktiv 92/22/EEG av den 10 maj 1993 om investerings-tjänster på värdepappersområdet.

I artikel 1.13 i detta direktiv anges att med reglerad marknad avses en marknad som förekommer i den förteckning som avses i artikel 16 i samma direktiv. I artikel 16 anges att varje medlemsstat skall upprätta en förteckning över de reglerade marknader för vilka staten är hemland och skicka denna förteckning till kommissionen. Av en förteckning upprättad av FI i april 2002 framgår att det i Sverige rör sig om de marknadsplatser som innehas av Stockholmsbörsen AB, Nordic Growth Market NGM AB och Aktietorget AB.

Internationella redovisningsstandarder

De internationella redovisningsstandarder som avses är International Accounting Standards (IAS) och International Financial Reporting Standards (IFRS), med tillhörande tolkningar från Standing Interpretations Committee (SIC) respektive International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC). (I denna promemoria används förkortningen IFRS för samtliga dessa standarder och tolkningar.)

Den 29 september 2003 utfärdade EG-kommissionen sin förordning (1725/03/EG) om antagande av vissa redovisningsstandarder från IASB. Enligt denna förordning antogs ett stort antal standarder för tillämpning inom ramen för IAS-förordningen med det innehåll som de då hade. Därefter har kommissionen genom förordningar antagit ytterligare internationella redovisningsstandarder, varav en del innebär ändringar av tidigare godkända standarder. Samtliga godkända standarder ska fullt ut tillämpas i koncernredovisningen för de företag som obligatoriskt eller frivilligt tillämpar IAS-förordningen.

Information om de internationella redovisningsstandarder som vid var tidpunkt är godkända eller ännu inte godkända kan enklast fås via hemsidan;

http://europa.eu.int/comm/internal_market/accounting/ias_en.htm#adopted-commission

De standarder som tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2005 framgår av en särskild lista upprättad inom EG-kommissionen (se även bilaga 1).

2.2 IAS-lagstiftningen

I den nya redovisningslagstiftning som antagits av riksdagen i december 2004³ har gjorts ett flertal ändringar i årsredovisningslagen (1995:1554; ÅRL), lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (1995:1559; ÅRKL) och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1995:1560; ÅRFL) för att beakta tillämpningen av IAS-förordningen. Den nya lagstiftningen träder i kraft den 1 januari 2005⁴ och tillämpas från och med räkenskapsår som inleds närmast efter 31 december 2004.

Företag som enbart har skuldebrev noterade har beviljats en särskild övergångsfrist. Med stöd av övergångsregler i lag behöver sådana företag tillämpa IAS-förordningen och den nya lagstiftningen först från och med den 1 januari 2007.⁵

IAS-förordningen innebär att godkända internationella redovisningsstandarder ska tillämpas direkt i koncernredovisningen. I årsredovisningslagarna görs därför undantag för flertalet bestämmelser om koncernredovisningens utformning och innehåll. Endast vissa regler om språk och form samt vissa upplysningsregler i frågor som inte täcks av IFRS måste tillämpas. Vilka lagregler som utgått respektive fortfarande ska tillämpas behandlas i det följande.

Enligt IAS-förordningen får medlemsländerna tillåta eller kräva att förordningen tillämpas även på onoterade företags koncernredovisningar samt på noterade och onoterade företags årsredovisningar. Årsredovisningslagarna tillåter att onoterade företag tillämpar IAS-förordningen i koncernredovisningen. Däremot ges ingen möjlighet att tillämpa IAS-förordningen i årsredovisningen.

2.3 IFRS-föreskrifterna

På grund av IAS-förordningen och ändringarna i årsredovisningslagarna har FI i december 2004 beslutat ändringar i redovisningsföreskrifterna för koncernredovisningen i kreditinstitut och värdepappers-

³ SFS 2004:1173-1178, bet. 2004/05:LU3, prop. 2004/05:24, Internationell redovisning, SOU 2003:71, Internationell redovisning (IAS-utredningen).

⁴ Vissa lagändringar avseende värdering till verkligt värde träder i kraft först den 1 januari 2006.

⁵ Se lagen (2004:1172) om tidpunkt för vissa företags tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

bolag (*institut*) samt för försäkringsbolag och understödsföreningar (*försäkringsföretag*). De nya reglerna i dessa delar finns i 7 kap. 2 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:20) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag samt 7 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag. Dessa ändringar får även påverka på reglerna om delårsrapporter för koncernen i moderföretag som tillämpar IAS-förordningen. Se 8 kap. 11 § FFFS 2004:20 och punkten 15 i allmänna råden till 8 kap. FFFS 2004:21.

Föreskrifterna innebär ändringar av *dels* redovisningsföreskrifterna för institut (FFFS 2003:11), *dels* äldre föreskrifter för institut (FFFS 2002:22) som fortfarande ska tillämpas i vissa fall enligt övergångsregler i FFFS 2003:11, *dels* redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag (FFFS 2003:13). Som en gemensam term för samtliga dessa föreskrifter används begreppen *redovisningsföreskrifterna*.

De nya redovisningsföreskrifterna bygger på ett utredningsarbete inom ramen för FI:s IAS-projekt. Förslag har under 2004 diskuterats i en referensgrupp med företrädare från bl.a. branschorgan och myndigheter. Ett principförslag baserat på förslagen i IAS-utredningens betänkande SOU 2003:71 remitterades första gången i juli 2004 (Juliremissen). De nya föreskrifterna bygger emellertid i huvudsak på en remiss av den 29 september 2004 (Septemberremissen). Vissa förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna remitterades även i samband med förslag till nya IFRS-anpassade rörelseföreskrifter för finansiella företag (Oktoberremissen). Slutligen remitterades ett författningstekniskt uppdaterat och samordnat förslag för främst tekniska synpunkter i samband med riksdagsbeslutet om antagande av ny lagstiftning (Decemberremissen).

Vilka föreskrifter och allmänna råd som inte behöver tillämpas respektive fortfarande ska tillämpas i finansiella IFRS-företags koncernredovisning behandlas närmare i det följande. För institut bygger redogörelsen för undantagen och förändringarna främst på reglerna i FFFS 2003:11. För försäkringsföretag baseras redogörelsen på FFFS 2003:13.

2.4 Samspelet mellan EG-direktiven, IAS-förordningen, IAS-lagstiftningen och redovisningsföreskrifterna

FI:s ställningstagande: De nya redovisningsföreskrifterna för de finansiella IFRS-företagens koncernredovisning har följande utgångspunkter.

FI:s föreskrifter i redovisningsfrågor som behandlas i en godkänd IFRS undantas.

FI:s föreskrifter i redovisningsfrågor som inte behandlas i en godkänd IFRS kan behållas.

Allmänna råd som inte är i konflikt med IFRS kan behållas, oavsett om frågan behandlas i en antagen IFRS eller inte.

Bakgrund

EG:s redovisningsdirektiv innehåller inga särskilda undantag som motsvarar den nya redovisningslagstiftningen för de företag som tillämpar IAS-förordningen. Tanken är att uppdatera redovisningsdirektiven så att dessa ger rum för och är förenliga med innehållet i nuvarande och framtida IFRS.

Kommissionens tolkning av IAS-förordningen

EG-kommissionen anger i en kommentar till IAS-förordningen⁶ att:

”När det gäller EU-bolags koncernredovisning är IAS-förordningen direkt tillämplig på det bolag som upprättar redovisningen. Redovisningsdirektiven är i den form de har införlivats i den nationella lagstiftningen tillämpliga på bolagen.

Det finns följaktligen ingen direkt ömsesidig påverkan mellan ett direktiv och en förordning eftersom endast den ena är direkt tillämplig på företag. Följaktligen rör frågan egentligen ömsesidig påverkan mellan den nationella lagstiftningen och IAS-förordningen.

Frågan om ömsesidig påverkan är endast relevant i den utsträckning som den nationella lagstiftningen behandlar samma ämne som IAS-förordningen. Vissa aspekter på den nationella lagstiftning som införlivats från redovisningsdirektiven behandlar frågor som ligger utanför IAS-förordningens tillämpningsområde och kommer att gälla även i fortsättningen, exempelvis förvaltningsberättelsens innehåll (artikel 46 i det fjärde direktivet). I detta fall behandlar IAS-förordningen enbart ”koncernredovisning” (jämför vissa valmöjligheter i fråga om årsredovisningar). Av detta följer att ytterligare upplysningar i eller bifogat årsredovisningen (och koncernårsredovisningen) ligger utanför IAS-förordningens tillämpningsområde.

Andra frågor som behandlas i redovisningsdirektiven, vilka ligger utanför IAS-förordningens tillämpningsområde och som fortsatt kommer att gälla, inbegriper följande:

- Offentlighet: Artikel 47 i det fjärde direktivet och artikel 38 i det sjunde direktivet.
- Revisionsfrågor: Artiklarna 48 och 51 i det fjärde direktivet och artikel 37 i det sjunde direktivet.
- Övriga frågor: Artikel 53 i det fjärde direktivet.

I de fall tillämpningsområdet är detsamma (dvs. med avseende på själva koncern- eller årsredovisningarna) är den ömsesidiga påverkan följande:

⁶ Se kommissionens dokument från november 2003; Kommentarer till vissa artiklar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder samt rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 och sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 om redovisning). Dokumentet benämns i det följande för *Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen*.

Ingen införlivad bestämmelse från redovisningsdirektiven får hindra eller begränsa ett bolags efterlevnad av (eller valmöjlighet enligt) antagna IAS-standarder med stöd av IAS-förordningen. Annorlunda uttryckt kan ett bolag tillämpa godkända IAS-standarder oberoende av eventuella motsägande, motstridande eller inskränkande krav i den nationella lagstiftningen. Medlemsstaterna har i sig ingen möjlighet att inskränka uttryckliga valmöjligheter som finns i IAS.”

Kommissionen framhåller att:

”I ett principbaserat system som IAS kommer det alltid att förekomma transaktioner eller lösningar som inte täcks av uttryckliga regler. I sådana situationer föreskriver IAS uttryckligen att företagsledningen efter egen bedömning ska utarbeta den mest ändamålsenliga redovisningslösningen.⁷ Denna egna bedömning innebär inte ett fritt val eftersom IAS kräver att den görs med beaktande av bl.a. antagna standarder som behandlar liknande och närbesläktade frågor, definitioner i IASB:s föreställningsram, uttalanden från övriga normgivare och vedertagen branschpraxis. I överensstämmelse med tillämpningen av godkända internationella redovisningsstandarder får inte nationell lagstiftning, genom att precisera en särskild redovisningsmässig behandling, begränsa eller hindra det krav om att tillämpa en egen bedömning på det sätt som avses.

Eftersom IAS-förordningen är direkt tillämplig förväntas medlemsstaterna säkerställa att de inte låter ett bolag omfattas av eventuella ytterligare bestämmelser i nationell lagstiftning som står i motsats till, strider mot eller begränsar ett företags efterlevnad av antagna IAS-standarder med stöd av IAS-förordningen.”

Enligt Kommissionens kommentarer av IAS-förordningen ska vad som gäller för de noterade företagens koncernredovisning även gälla i fråga om noterade företags årsredovisning och onoterade företags årsredovisning och koncernredovisning, om medlemsländerna väljer att utvidga IAS-förordningens tillämpningsområde.

Utgångspunkter för ändringarna i årsredovisningslagarna

I förarbetena till ändringarna av årsredovisningslagarna påpekas att enligt IAS-förordningen spelar redovisningsdirektiven en viktig roll vid antagandet av de IFRS som skall gälla inom EU (jfr punkten 9 i ingressen till förordningen). Dessutom kommer redovisningsdirektivet liksom hittills att styra innehållet i den nationella rätt som gäller för de företag som inte tillämpar IFRS. Det har därför ansetts nödvändigt att uppdatera redovisningsdirektiven så att de är förenliga med innehållet i nuvarande och framtida IFRS. Rådet och parlamentet har med anledning därav beslutat om ändringar i redovisningsdirektiven. Ändringarna kommer till uttryck i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/51/EG av den 18 juni 2003 om ändring av direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG, 86/635/EEG och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning i vissa typer av bolag, banker

⁷ I denna del hänvisades till regler i IAS 1, punkt 22, vilka numera tagits in i IAS 8 (rev 2003) punkt 10-12.

och andra finansinstitut samt försäkringsföretag (det s.k. *moderniseringsdirektivet*).

Syftet med moderniseringsdirektivet är att avlägsna alla (då) föreliggande oförenligheter mellan redovisningsdirektiven och IFRS, att säkerställa att de alternativa redovisningsmetoder som nu är tillåtna enligt IFRS kan utnyttjas av de EU-företag som inte kommer att omfattas av IAS-förordningen samt att modernisera den grundläggande strukturen i redovisningsdirektiven.⁸

I prop. 2004/05:24⁹ konstateras också att EG:s fjärde och sjunde bolagsrättsliga direktiv respektive bank- och försäkringsredovisningsdirektiven har införlivats i svensk lagstiftning genom årsredovisningslagarna. Vidare påpekas att IAS-förordningen och de redovisningsstandarder som kommissionen antar med stöd av förordningen är, till skillnad från direktiven, direkt tillämpliga för de företag som omfattas av förordningen. Samspelet mellan årsredovisningslagarna och IAS-förordningen blir därför av särskilt intresse.

Konflikter mellan årsredovisningslagarna och IAS-förordningen (och godkända internationella redovisningsstandarder) kan uppkomma endast i den mån lagarna behandlar en fråga som även tillhör IAS-förordningens tillämpningsområde. I vissa fall står det alldeles klart hur en sådan konflikt skall lösas. I den mån en och samma fråga behandlas i godkända internationella redovisningsstandarder och i tillämplig årsredovisningslag, har den antagna standarden företräde. Ett företag som omfattas av IAS-förordningen måste alltså tillämpa standarden. IFRS får också anses ha företräde före sådana bestämmelser i årsredovisningslagarna som hindrar ett företag att följa en antagen IFRS.

Andra bestämmelser i årsredovisningslagarna behandlar frågor som inte tas upp i IFRS. Det gäller exempelvis bestämmelserna om förvaltningsberättelse, offentlighet och revision samt vissa krav på tilläggsupplysningar. Kommissionen har, efter samråd med medlemsstaterna, uttalat att sådana nationella bestämmelser fortsättningsvis gäller vid sidan av IFRS.¹⁰

Ett företag som omfattas av IAS-förordningen kommer således att vara skyldigt att tillämpa såväl vad som föreskrivs i antagna IFRS som vissa bestämmelser i årsredovisningslagarna (främst bestämmelser om årsredovisning och förvaltningsberättelse, vissa formkrav samt en del krav på tilläggsupplysningar).

⁸ Ändringarna i FI:s redovisningsföreskrifter pga moderniseringsdirektivet behandlas i Motivpromemoria 2, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IAS.

⁹ Internationell redovisning i svenska företag

¹⁰ Se Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen.

Vissa IFRS innehåller två alternativa redovisningsmetoder att välja mellan. Den nationella lagstiftaren kan, enligt vad kommissionen har uttalat, i sådana fall inte välja ut en av de angivna redovisningsmetoderna och förbjuda redovisning enligt den andra metoden i koncernredovisningen. Detta skulle hindra företagen från att utnyttja den valfrihet som IFRS vill ge.¹¹

Skälen för FI:s ställningstagande: *EG-förordningar* är direkt tillämpliga och bindande på företag i EU:s alla medlemsstater utan att nationella genomförandebestämmelser antas. *EG-direktiv* är bindande för medlemsstaterna vad gäller de mål som ska uppnås inom en viss tidsfrist, medan det överläts åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet. Direktiv ska införlivas med nationell lagstiftning i enlighet med medlemsstaternas egna förfaranden.

Det kan konstateras att FI:s föreskriftsrätt på redovisningsområdet inte föreslagits ändrad. Finansinspektionen kan således även fortsättningsvis utfärda bindande föreskrifter för IFRS-företagens koncernredovisningar, vilket inte minst är av betydelse i sådana frågor som inte regleras i IAS-förordningen, t.ex. innehållet i förvaltningsberättelsen och andra särskilda analyser som inte behandlas i IFRS.

Lagstiftaren har valt lösningen att göra en klar åtskillnad mellan tillämpningen av IAS-förordningen i koncernredovisningen och tillämpningen av internationella redovisningsstandarder i andra fall. I det förstnämnda fallet behöver enbart tillämpas vissa formaliaregler, vissa upplysningsregler och reglerna för förvaltningsberättelsen.¹²

Det är naturligt för FI att, i fråga om samspelet mellan IAS-förordningen och FI:s redovisningsföreskrifter, anlägga samma principiella synsätt som lagstiftaren haft i fråga om samspelet mellan IAS-förordningen och årsredovisningslagarna. Detta innebär följande:

- Föreskrifter i frågor som redan behandlas i en antagen IFRS ska undantas och *behöver inte* tillämpas i IFRS-företagens koncernredovisning.
- Föreskrifter i frågor som inte behandlas i en antagen IFRS *kan* däremot behållas för IFRS-företagens koncernredovisning. Om en bestämmelse i EG-direktivet är tvingande och behandlar en fråga som inte behandlas i IAS-förordningen ska bestämmelsen behållas i en bindande föreskrift, om den inte redan införlivats genom lagstiftning.

¹¹ Se prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag, s. 60 f. och SOU 2003:71 Internationell redovisning i svenska företag, s. 77–79).

¹² De regler om revision som finns i aktiebolagslagen och andra lagar utanför årsredovisningslagarna fortsätter också att gälla för IFRS-företag.

För FI tillkommer också den särskilda aspekten att redovisningsföreskrifterna för IFRS-företags koncernredovisning *måste* vara förenliga med den nya lagstiftningen. Om t.ex. lagstiftningen reglerar en fråga som inte behandlas i IAS-förordningen måste föreskrifterna vara förenliga med den behållna lagbestämmelsen.

Finansinspektionens redovisningsföreskrifter innehåller utöver bindande föreskrifter även ett flertal allmänna råd. Möjligheten att också ge ut allmänna råd till lagen eller de egna föreskrifterna är ett utflöde av den bibehållna föreskriftsrätten. Allmänna råd är inte bindande i sig utan anger hur någon kan eller bör handla i en given situation. Utgångspunkten är därför att nuvarande allmänna råd *kan* behållas även för IFRS-företagens koncernredovisning, i vart fall om de är förenliga med IFRS. Utgångspunkten vid utformningen av allmänna råden är för övrigt redan idag att dessa råd inte ska strida mot IFRS om det är möjligt enligt lagstiftningen.

I och för sig skulle det kunna invändas att allmänna råd inte är förenliga med IAS-förordningen, eftersom allmänna råd indirekt kan bli bindande inom ramen för god redovisningssed. Lagen innebär dock att bestämmelsen om god redovisningssed inte ska gälla för IFRS-företags koncernredovisning.

En delvis annan fråga är i vad mån det är lämpligt att ha allmänna råd för finansiella IFRS-företags koncernredovisning i sådana frågor som behandlas i en antagen IFRS, när frågan inte kan regleras genom bindande föreskrifter. Frågan är också i vilka fall som det finns ett behov av allmänna råd. Vår utgångspunkt är att allmänna råd om IFRS-företags koncernredovisning endast bör meddelas om det finns särskilda skäl för detta.

3. Allmän motivering

3.1 Tillämpningsområde

FI:s ställningstagande: För finansiella IFRS-företags koncernredovisning anges, på samma sätt som i årsredovisningslagarna, vilka föreskrifter och allmänna råd som ska tillämpas i koncernredovisningen.

Redovisningsrådets rekommendation RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner (fastställd i december 2004) bör tillämpas i alla finansiella IFRS-företags koncernredovisning.

Septemberremissens förslag överensstämmer med FI:s ställningstagande. Hänvisningen till den senare publicerade RR 30 överensstämmer med förslagen i Decemberremissen.

Remissinstanserna har inte haft någon erinran mot dessa förslag.

Skälen för FI:s ställningstagande: Redovisningsföreskrifterna överensstämmer redan idag med redovisningslagarnas struktur och uppbyggnad. Det är lämpligt att även i detta sammanhang rent författningstekniskt utforma reglerna för IFRS-företags koncernredovisning på liknande sätt som i lagen. Tillämpningen bör kopplas till om företaget obligatoriskt eller frivilligt tillämpar IAS-förordningen enligt den nya lagstiftningen i ÅRKL respektive ÅRFL. Detta motsvarar vad som generellt gäller för tillämpningen av FI:s redovisningsföreskrifter enligt 1 kap. 1 §.

IAS-förordningen påverkar även vilken till lag kompletterande redovisningsnormer från Bokföringsnämnden (BFN) och Redovisningsrådet som bör gälla för finansiella IFRS-företag. Därför måste de allmänna råden i redovisningsföreskrifterna under 1 kap. 1 § punkten 5, om tillämpningen av kompletterande normgivning från BFN och Redovisningsrådet ändras.

Finansiella IFRS-företag ska tillämpa godkända internationella redovisningsstandarder i sin koncernredovisning. Redovisningsrådets tidigare rekommendationer baseras i sin tur på motsvarande IFRS med vissa formella skillnader och materiella skillnader på grund av svensk lag. Av detta skäl bör inte finansiella IFRS-företag tillämpa Redovisningsrådets rekommendationer RR 1-29 i koncernredovisningen. Det samma gäller de allmänna råd från BFN som avser tillämpningen av Redovisningsrådets nämnda rekommendationer. Däremot bör Redovisningsrådets eller BFN:s allmänna råd gälla för finansiella IFRS-företags koncernredovisning när det gäller sådana redovisningsfrågor som inte behandlas i IFRS, t.ex. tilläggsupplysningar om anställda m.m.

Redovisningsrådet har i en rekommendation utgiven under december 2004 angett vilka regler enligt lag som bör tillämpas av noterade företag som komplement till upplysningsregler enligt internationella redovisningsstandarder.¹³ Rekommendationen är begränsad till noterade företags koncernredovisning. Rekommendation bör enligt vår mening gälla för alla finansiella IFRS-företags koncernredovisning, dvs. även för onoterade företag som frivilligt upprättar koncernredovisning enligt IFRS. Detta klargörs genom en hänvisning till RR 30 i de nya redovisningsföreskrifterna.

3.2 Allmänna bestämmelser om årsredovisning

FI:s ställningstagande: Inga föreskrifter eller allmänna råd i 2 kap. redovisningsföreskrifterna om allmänna bestämmelser för årsredovisningen behöver tillämpas i finansiella IFRS-företags koncernredovisning.

Definitionen av övertagen egendom, som har flyttats till 1 kap. FFFS 2004:20, får betydelse för tilläggsupplysningar som IFRS-institut ska lämna om övertagen egendom.

Bakgrund

Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen

Ett företag som är skyldigt att upprätta koncernredovisning och som omfattas av tillämpningsområdet för IAS-förordningen till följd av tillämpningen av antingen artikel 4 eller artikel 5 i IAS-förordningen, är skyldigt att följa den nationella lagstiftning som införlivat de artiklar i det fjärde och sjunde direktivet som behandlar bl.a. sammanställd verksamhetsberättelse (förvaltningsberättelsen).

ÅRKL och ÅRFL

När det gäller tillämpningen i koncernredovisningen av de allmänna bestämmelserna om årsredovisning i 2 kap. ÅRKL och ÅRFL innebär den nya lagstiftningen följande.

Finansiella IFRS-företag ska ha med en förvaltningsberättelse för koncernen. Koncernredovisningen ska upprättas på svenska i vanlig läsbar form samt undertecknas på samma sätt som gäller för andra än IFRS-företag. Finansiella holdingföretag som omfattas av lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar ska också ha med en kapitaltäckningsanalys för en finansiell företagsgrupp i koncernredovisningen.¹⁴ IFRS-försäkringsföretag ska ha med översikter

¹³ Se RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncernredovisningen.

¹⁴ Övriga institut ska enligt ÅRKL foga en kapitaltäckningsanalys för den finansiella företagsgruppen till sin årsredovisning.

om tekniskt resultat och konsolideringen för de senaste fem åren (7 kap. 7 och 8 §§ ÅRKL samt 7 kap. 5 och 6 §§ ÅRFL).

Berörda finansiella IFRS-företag behöver motsatsvis inte tillämpa följande regler i 2 kap. ÅRL: 1 § första stycket om årsredovisningens delar, 2 § om överskådlighet och god redovisningssed, 3 § om rättvisande bild, 4 § om andra grundläggande redovisningsprinciper eller 6 § om valuta.

Redovisningsmässiga förändringar pga lagändringarna för finansiella IFRS-företag

När ovan nämnda lagbestämmelser ersätts av regler enligt antagna IFRS uppkommer bl.a. följande förändringar för koncernredovisningen i IFRS-institut och IFRS-försäkringsföretag.

Redovisningshandlingarna ska kompletteras med en särskild rapportdel som specificerar förändringarna i eget kapital. Finansiella IFRS-företag måste alltid ha med en kassaflödesanalys i koncernredovisningen. God redovisningssed kommer inte längre att gälla som en norm för koncernredovisningen. Begreppet rättvisande bild enligt ÅRL ersätts av begreppet rättvisande bild enligt IFRS. De grundläggande redovisningsprinciperna enligt ÅRL ersätts av motsvarande principer enligt IFRS. En skyldighet införs för företaget att i enskilda och sällsynta fall göra avsteg från regler i olika antagna IFRS, om det behövs för att ge en rättvisande bild. Koncernredovisningen kan komma att upprättas i en annan valuta än svenska kronor eller euro.

Skälen för FI:s ställningstagande

Förändringar i allmänna bestämmelser för redovisningen i IFRS-institut

För räkenskapsåret 2004 gäller nya IFRS-baserade allmänna råd om redovisning och värdering av finansiella instrument (se bilaga 4 och 5 till FFFS 2003:11). Allmänna råden motsvarar äldre versioner av IAS 32, Finansiella instrument: Upplysningar och klassificering, och IAS 39, Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Reglerna ska ha tillämpats av kreditinstitut och värdepappersbolag som tillämpar nya lagregler om finansiella instrument. Nämnda allmänna råd om finansiella instrument bör inte gälla för IFRS-instituts koncernredovisning.¹⁵

I 2 kap. FFFS 2003:11 finns i övrigt några EG-baserade bestämmelser av betydelse för hur och var i balansräkningen vissa transaktioner ska redovisas. Det anförda berör för finansiella IFRS-institut:

¹⁵ Frågan om tillämpningen av godkända IAS 39 behandlas i avsnitt 3.9.

- 1-3 §§ om redovisningen i balansräkningen av pantförskriften egendom, konsortielån och förvaltade medel
- 4 § om definition av övertagen egendom och att sådan egendom ska redovisas på samma sätt som annan egendom med redovisning av fastigheters driftsnetto under övriga rörelseintäkter eller övriga rörelsekostnader
- 5 § om definition och redovisning av återköpstransaktioner
- 6 och 7 §§ om redovisning av värdepapperslån och blankning
- allmänna råd med hänvisningar till olika regler om värdepapperisering

De ovan nämnda föreskrifterna och allmänna råden i 2 kap. FFFS behandlar huvudsakligen redovisningsfrågor som behandlas i främst IAS 32 eller IAS 39. I överensstämmelse med årsredovisningslagarna bör samtliga regler i 2 kap. FFFS om finansiella instrument undantas för finansiella IFRS-företagens koncernredovisning. Däremot bör definitionen av övertagen egendom, som i FFFS 2004:20 flyttats till 1 kap. 2 §, ligga till grund för vissa tilläggsupplysningar om sådan egendom (se vidare avsnitt 3.5).

Samtliga institut torde ha tillämpat äldre redovisningslagstiftning och äldre redovisningsföreskrifter i FFFS 2002:22 under räkenskapsåret 2004 med stöd av särskilda övergångsregler till FFFS 2003:11. Därför blir förändringarna vid en övergång till IAS-förordningen i praktiken större än om övergången skett från FFFS 2003:11.

Konsekvenserna vid en övergång till gamla IAS 32 och IAS 39 har tidigare behandlats av FI i en underlagspromemoria till de nya redovisningsföreskrifterna FFFS 2003:11; Motiv till nya föreskrifter och allmänna råd om redovisning av finansiella instrument i kreditinstitut och värdepappersbolag samt vissa andra ändringar i redovisningsföreskrifterna för finansiella företag (december 2003).¹⁶

En mera detaljerad jämförelse av klassificerings- och värderingsregler i, å ena sidan, Finansinspektionens äldre redovisningsföreskrifter och, å andra sidan, nya IAS 39 och IFRS 4 Försäkringsavtal presenteras i ett särskilt dokument.¹⁷ En jämförelse mellan Redovisningsrådets och IASB:s normer per den 1 juni 2004 finns i ett annat dokument.¹⁸

¹⁶ Dokumentet finns tillgängligt på FI:s hemsida www.fi.se, under Regler/FI:s författningssamling/2003:11.

¹⁷ En jämförelse mellan Finansinspektionens redovisningsregler och internationella regler i IAS 39 och IFRS 4. Dokumentet finns tillgängligt på FI:s hemsida www.fi.se, under Regler/FI:s författningssamling/2004:20 respektive 2004:21.

¹⁸ En jämförelse av Redovisningsrådets rekommendationer och internationella redovisningsregler. Dokumentet finns tillgängligt på FI:s hemsida www.fi.se, under Regler/FI:s författningssamling/2004:20 respektive 2004:21.

Förändringar i allmänna bestämmelser för redovisningen i IFRS-försäkringsföretag

Finansinspektionens redovisningsföreskrifter för försäkringsföretag innehåller en relativt heltäckande reglering för redovisningen av olika finansiella instrument. I redovisningsföreskrifterna finns till att börja med vissa allmänna råd om vad som hänförs till finansiella instrument. Föreskrifterna innehåller också flera till lagen förtydligande normer om värderingen av finansiella instrument som är lånefordringar och derivatinstrument. Även frågor om hur värdeförändringar på finansiella poster ska redovisas i balansräkningen och resultaträkningen behandlas i föreskrifter och allmänna råd. Det finns bl.a. regler om förutsättningarna för säkringsredovisning. Vilka upplysningar som ska lämnas för olika slag av finansiella tillgångar och skulder har också reglerats på ett heltäckande och utförligt sätt.

FI:s regler för försäkringsföretag i FFFS 2003:13 om finansiella instrument motsvarar visserligen i huvudsak de normer som finns i IASB:s redovisningsstandarder. De är dock utformade mot bakgrund av de begränsningar för tillämpningen av IFRS som hittills följt av EG-direktiv och därmed svensk lag. Även i övrigt är de utformade med hänsyn till den begreppsbildning och andra synsätt som kännetecknat EG-direktivet och svensk lagstiftning. Många tvingande föreskrifter i försäkringsredovisningsdirektivet har också införlivats i svensk rätt genom redovisningsföreskrifterna. På grund av detta berör en tillämpning av IAS 32, IAS 39 och IFRS 4 ett stort antal föreskrifter och allmänna råd i gällande redovisningsföreskrifter för försäkringsföretag.

I överensstämmelse med lagstiftningens vägval behöver inga bestämmelse i 2 kap. FFFS 2003:13 tillämpas i IFRS-försäkringsföretagens koncernredovisning. Det gäller:

- 1-3 §§ om affärsdagsredovisning
- 4 § om nettoredovisning
- 5 § om repor och andra återköpstransaktioner
- 6 och 7 §§ om värdepapperslån
- 8 § om redovisning av sammansatta instrument
- 9 § om att övertagna försäkringsbestånd ska redovisas över balansräkningen
- 10 § om att direktförsäkringsföretag ska redovisa återförsäkringsskadeavtal med annan ekonomisk innebörd i enlighet med denna ekonomiska innebörd.

En mera detaljerad jämförelse av klassificerings- och värderingsregler i, å ena sidan, Finansinspektionens redovisningsföreskrifter och, å andra sidan, bl.a. IAS 39 och IFRS 4 finns även för försäkringsföretag i ovan nämnda dokument.

3.3 Balans- och resultaträkningen

FI:s ställningstagande: Inga föreskrifter eller allmänna råd i 3 kap. FFFS eller i bilagorna om balansräkningen och resultaträkningen behöver tillämpas i IFRS-instituts eller IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning.

Septemberremissens förslag överensstämmer i sak med FI:s ställningstagande.

Remissinstanserna har inte i sak invänt mot Septemberremissens förslag till föreskriftsändringar i denna del. Några remissinstanser har, mot bakgrund av ett uttalande om att allmänna råd om uppställningsformer kunde vara lämpliga att meddela på sikt, avstyrkt sådana råd.

Bakgrund

Kommissionens tolkning av IAS-förordningen

Eftersom IAS-förordningen är direkt tillämplig på enskilda företag kan inte medlemsstaterna införa sina egna uppställningar och därför ska godkända internationella redovisningsstandarder tillämpas.¹⁹

ÅRKL och ÅRFL

När det gäller tillämpningen i koncernredovisningen av bestämmelserna i 3 kap. ÅRKL och ÅRFL samt bilaga 1 och 2 till lagarna innebär lagen i sak följande.

För de finansiella IFRS-företagens koncernredovisning görs undantag från 3 kap. 1 § ÅRKL respektive ÅRFL. Dessa bestämmelserna innebär att balansräkningen och resultaträkningen ska upprättas enligt de uppställningsformer som anges i bilaga 1 och 2 till ÅRKL respektive ÅRFL. Undantag görs också från bestämmelsen om att hänvisningen i lagen till poster avser poster i dessa uppställningsformer, om inte annat framgår. Detsamma gäller 1 § andra stycket ÅRKL som innehåller ett bemyndigande för regeringen eller FI att meddela föreskrifter om avvikande uppställningsformer för balansräkningen och resultaträkningen för värdepappersbolag, om avvikelserna är nödvändiga med hänsyn till dessa bolags särskilda verksamhetsinriktning.

¹⁹ Se Kommissionens kommentar till IAS-förordningen, s. 13 f.

Finansiella IFRS-företag undantas också från 3 kap. 2 § ÅRKL respektive ÅRFL om årsredovisningslagens tillämpning. Detta innebär att IFRS-institut och IFRS-försäkringsföretag inte behöver tillämpa följande bestämmelser i 3 kap. ÅRL om balansräkningen och resultaträkningen på sin koncernredovisning: 1 § om balansräkningens innehåll, 2 § om resultaträkningens innehåll, 4 § första, tredje och fjärde styckena om uppställning och sammanslagning av poster m.m., 5 § om jämförelsetal, 8 § första stycket om specificering av större periodiseringsposter, 9 § om avsättningar, 10 § första stycket om specificering av vissa större avsättningar samt 13 § första och andra styckena om extraordinära intäkter och kostnader.

De särskilda reglerna om sammanslagning av poster och om åtaganden i 3 kap. 3 § ÅRKL respektive ÅRFL som modifierar bestämmelser i 3 kap. ÅRL kommer inte heller att gälla. Det berör avvikelserna från 4 § fjärde stycket om sammanslagning av poster som föregås av arabiska siffror samt att man inom linjen ska, utöver ställda säkerheter och ansvarsförbindelser, redovisa oåterkalleliga åtaganden som innebär risktagande.

För IFRS-försäkringsföretags koncernredovisningar föreskrivs, utöver vad som ovan angetts, undantag från 3 kap. 4 § ÅRFL om att förpliktelse som uppkommit till följd av försäkringsavtal inte behöver tas upp som ansvarsförbindelse eller åtagande.

Förändringar i balans- och resultaträkningen pga lagändringar

När lagbestämmelserna ersätts av antagna IFRS uppkommer bl.a. följande förändringar för koncernredovisningen i IFRS-institut och IFRS-försäkringsföretag.

Balans- och resultaträkningarna får sannolikt en annorlunda utseende än idag. De regler som finns i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter ligger primärt till grund för detta, och torde bl.a. medföra inskränkta möjligheter att redovisa poster med ett nettobelopp. För IFRS-institut vars huvudsakliga verksamhet är in- och utlåning får också IAS 30, Upplysningar i finansiella rapporter för banker och liknande institut, betydelse. Enligt denna standard, som är föremål för omarbetningar, ska bl.a. berörda företag i resultaträkningen redovisa transaktionerna efter sin karaktär, vilket dock är enligt liknande princip som gäller enligt ÅRKL idag. Enligt IAS 30 finns dessutom vissa regler om vilka poster som minst bör finnas med i balansräkningen och resultaträkningen.

I övrigt innehåller IASBs standarder eller tolkningar inga regler om standardiserade uppställningsformer av motsvarande slag som i EG-direktiven. IFRS-företag får på så sätt större frihet att upprätta sina balans- och resultaträkningar.

Skälen för FI:s ställningstagande

Förändringar i balans- och resultaträkningen pga föreskriftsändringar

Finansinspektionens redovisningsföreskrifter för institut och försäkringsföretag innehåller en relativt heltäckande reglering om balans- och resultaträkningarnas innehåll. Dessa är avsedda att säkerställa jämförbarhet och enhetlighet i de finansiella rapporterna, inte minst som grund för tillämpningen av olika regler i rörelse- och statistik-sammanhang.

Enligt motsvarande vägval som i lagstiftningen föreskrivs ett undantag från 3 kap. 1 § FFFS för IFRS-företagens koncernredovisning. Den undantagna bestämmelsen innebär att posterna i balansräkningen och resultaträkningen ska ha det innehåll som framgår av bilagorna till redovisningsföreskrifterna för institut respektive försäkringsföretag. Detta innebär tillsammans med lagändringarna stor frihet för enskilda företag att utforma koncernredovisningens balans- och resultaträkning.

Använda uppställningsformer är av stor betydelse för att ge en jämförbar bild mellan olika företag. I Septemberremissen ifrågasätts därför om inte FI på sikt borde utfärda allmänna råd om uppställningsformer för finansiella IFRS-företags koncernbalans- och koncernresultaträkningar. Vi är dock inte beredda att nu ta ställning till denna fråga.

Särskilda förändringar i balans- och resultaträkningen pga föreskriftsändringar för IFRS-institut

För IFRS-institut koncernredovisning aktualiseras ett särskilt undantag från de i FFFS 2003:11 införda reglerna om tillämpningen första gången av regler enligt IFRS om finansiella instrument. Istället tillämpas IFRS 1 Första gången International Financial Reporting Standards tillämpas.

Särskilda förändringar i balans- och resultaträkningen pga föreskriftsändringar för IFRS-försäkringsföretag

För koncernredovisningen i IFRS-försäkringsföretag aktualiseras följande undantag från 3 kap. FFFS 2003:13:

- 2 § om omföring av vissa fonder
- 3 § om kompletteringar i förhållande till ÅRFL av resultaträkningsposter
- 4 § om redovisning av kapitalavkastning

- 5 § om funktionsindelning av driftskostnader.

Förändringarna innebär bl.a. att sådana företag inte behöver komplettera resultaträkningen eller specificera kapitalavkastningen eller driftskostnaderna på sätt som följer av dagens redovisningsföreskrifter.

3.4 Värderingsregler

FI:s ställningstagande: Inga föreskrifter eller allmänna råd i 4 kap. FFFS om värderingsregler ska omfatta IFRS-institutets och IFRS-försäkringsföretags koncernredovisningar. Inte heller de nya föreskrifterna i FFFS 2004:21 om värdering till verkligt värde av skulder enligt avtal om fondförsäkring som redovisas som finansiella instrument bör föreskrivas tillämpliga.

Septemberremissens förslag överensstämmer med FI:s ställningstagande.

Remissinstanserna har inte invänt mot förslaget i sig. Enligt *Skandia* och *Försäkringsbranschens Redovisningsnämnd (FRN)* bör det klargöras att fondförsäkringsavtal som legalt är försäkringsavtal även fortsättningsvis ska värderas till verkligt värde trots att avtalet redovisas som ett finansiellt instrument.

Bakgrund

ÅRKL:s undantag för IFRS-institut

För IFRS-institutets koncernredovisningar föreskrivs följande undantag från 4 kap. ÅRL; 1 § första stycket och 2 § om vad som är anläggningstillgångar och omsättningstillgångar, 3 § om anskaffningsvärde för anläggningstillgångar, 4 § om avskrivning av anläggningstillgångar, 5 § om nedskrivning av anläggningstillgångar, 6-8 §§ om uppskrivning av anläggningstillgångar, 9 § första-fjärde styckena om värdering av omsättningstillgångar, 10 § om värdering av pågående arbeten, 11 § första och andra styckena om varulagrets anskaffningsvärde, 12 § om redovisning till bestämd mängd och fast värde, 14 § om egna aktier, 14 a-14 d §§ om värdering av finansiella instrument, 14 e § om värdering av säkrade poster, 15 § om periodisering av vissa belopp vid upptagande av lån samt 16 § om omräkning av förlagsinsatser.

Vidare undantas IFRS-institutets koncernredovisningar från följande bestämmelser i 4 kap. ÅRKL: 2 § om att i en bank krävs för uppskrivning av anläggningstillgång FI:s medgivande, att i en sparbank får uppskrivningsbeloppet, vid en uppskrivning bara tas i anspråk för avsättning till reservfond, att en bank får använda en uppskrivningsfond för täckande av förlust samt att finansiella instrument ska tas upp till sitt verkliga värde om det är förenligt med 4 kap. 14 a § ÅRL, 3 §

om vad som är finansiella anläggningstillgångar i ÅRKL-företag, 4 § om att utgifter för bildande av garantifond i sparbank enligt 5 kap. 1 § inte får tas upp som tillgång, 5 § om periodisering av över- och underkurs för räntebärande värdepapper och lånefordringar samt 6 § om omräkning till balansdagens kurs av tillgångar och skulder i utländsk valuta.

ÅRFL:s undantag för IFRS-försäkringsföretag

För IFRS-försäkringsföretags koncernredovisningar föreskrivs följande från regler i 4 kap. ÅRL; 2 § om immateriella anläggningstillgångar, 3 § om anskaffningsvärde för anläggningstillgångar, 4 § om avskrivning av anläggningstillgångar, 5 § om nedskrivning av anläggningstillgångar, 6-8 §§ om uppskrivning av anläggningstillgångar, 9 § första-fjärde styckena om värdering av omsättningstillgångar, 10 § om värdering av pågående arbeten, 11 § första och andra styckena om varulagrets anskaffningsvärde, 12 § om redovisning till bestämd mängd och fast värde, 13 § om omräkning av fordringar och skulder i utländsk valuta, 14 § om egna aktier samt 15 § om periodisering av vissa belopp vid upptagande av lån.

Vidare undantas IFRS-försäkringsföretag från följande bestämmelser i 4 kap. ÅRFL: 2 § om hur reglerna i 4 kap. ÅRL ska modifieras när det gäller olika tillgångar i försäkringsföretag samt vissa särregler om uppskrivningar,²⁰ 3 § om att samma värderingsprincip ska tillämpas på alla placeringstillgångar (C) som ingår i en och samma post som föregås av en arabisk siffra eller som tas upp under Byggnader och mark, 4 § om periodisering av överkurs och underkurs för räntebärande värdepapper och lånefordringar, 5 § om att placeringstillgångar (C) får, med undantag för aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag, värderas till verkligt värde enligt 4 kap. 9 § tredje stycket ÅRL, att Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken (D) alltid ska värderas till verkligt värde, 6 § att vinster eller förluster som uppkommer när tillgångar värderas till verkligt värde enligt 5 § ska redovisas som särskilda poster i resultaträkningen, ska inte heller gälla, 6 § om att vinst som uppkommer vid tillämpning av 5 § ska i balansräkningen sättas av till en fond för orealiserade vinster, 7 § om upplysningar om en alternativ värdering av placeringstillgångar (enligt en alternativ värderingsprincip) uppdelat på poster i balansräkningen, 8 § om att direkta och indirekta anskaffningskostnader (Förutbetalda anskaffningskostnader) som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal ska tas upp som tillgång, om de är av väsentligt värde för den bedrivna rörelsen under kommande år, samt 9 § om att försäkringstekniska avsättningar ska tas upp i balansräkningen med tillämpning av 7 kap. 1 och 2 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

²⁰ Särreglerna om uppskrivning innebär att aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag inte får skrivas upp till högre värde än vad som medges av FI, att uppskrivningsbelopp enligt 6 § endast får användas för ökning av aktiekapitalet genom fondemission eller för avsättning till en uppskrivningsfond samt att uppskrivningsfonden inte får användas för att täcka förlust.

Förändringar i värderingsregler pga lagändringarna

När lagens värderingsregler ersätts av motsvarande regler enligt antagna IFRS uppkommer bl.a. följande förändringar för koncernredovisningen i IFRS-institut och IFRS-försäkringsföretag.

Det införs utökade möjligheter att värdera immateriella tillgångar samt förvaltningsfastigheter och andra materiella tillgångar till verkligt värde.²¹ Någon motsvarighet till svenska uppskrivningsregler kommer inte att finnas.

För finansiella instrument är huvudprincipen enligt IAS 39 en värdering till verkligt värde till skillnad från gällande regler där en värdering med utgångspunkt i anskaffningsvärdet eller enligt lägsta värdets princip gäller för anläggningstillgångar respektive omsättningstillgångar.²²

Klassificeringen och redovisningen av vissa försäkringsavtal kommer att påverkas enligt IFRS 4 Försäkringsavtal. Avtal utan betydande försäkringsrisk klassificeras och redovisas i stället såsom ett finansiellt instrument som värderas enligt IAS 39 varvid inbetalda ”premier” och utbetalningar från sådana avtal inte längre tas upp som premieinkomst eller försäkringsersättningar. Värderingen av försäkringstekniska avsättningar påverkas om företaget utnyttjar optioner i standarden att frånga tidigare tillämpade principer för bl.a. högsta ränta för en redovisning mera i linje med IASB:s allmänna principer. Depositioner och derivat i försäkringsavtal får eller ska i vissa fall separeras och redovisas särskilt. Katastrof- och utjämningsreserver får inte redovisas som försäkringstekniska avsättningar.

Även i övrigt kommer flera nya värderingsregler att gälla samtidigt som förändringar uppkommer ifråga om var och hur värdeförändringar redovisas i resultaträkningen, bl.a. möjliggörs i vissa fall redovisning av dotter- och intresseföretag till verkligt värde och redovisning av vissa värdeförändringar direkt mot eget kapital.

Förändringar kan även uppkomma ifråga om klassificeringen av finansiella instrument som skuld eller eget kapital. Vad som hittills redovisats som en del av eget kapital kan vid en prövning av ekonomisk substans komma att behöva klassificeras som en skuld, t.ex. garanti-kapital i ömsesidiga försäkringsbolag.

²¹ Enligt 4 kap. 5 § ÅRFL har placeringstillgångar i form av byggnader och mark redan tidigare fått värderas till verkligt värde.

²² Fr.o.m. räkenskapsåret 2007 ska dock alla institut och försäkringsföretag obligatoriskt värdera finansiella instrument med vissa undantag till verkligt värde enligt 4 kap. 14 a § ÅRL. Äldre lagbestämmelser får tillämpas under räkenskapsåret 2005 och 2006.

Skälen för FI:s ställningstagande

Föreskriftsändringar om värderingen i IFRS-instituts koncernredovisning

På motsvarande sätt som enligt nya lagstiftningen bör föreskrivas undantag från samtliga värderingsföreskrifter i 4 kap. FFFS. Detta innebär att följande regler i 4 kap. FFFS 2003:11 inte längre behöver tillämpas i IFRS-instituts koncernredovisning.

- Allmänna råden under 4 kap. om definition av lånefordran och klassificering som anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar tillämpas inte.
- 1 § klassificering av övertagen egendom som omsättningstillgång
- 2 § om vad som är verkligt värde för materiella tillgångar
- 3 § om värdering av övertagna fastigheter
- 4 - 4 h §§ om värdering av lånefordringar med utgångspunkt i anskaffningsvärdet, bl.a. hur transfereringsrisk ska behandlas.
- 4 i § om att värderingsprinciper för lånefordringar även gäller för nedskrivning av leasingobjekt till följd av t.ex. att leasetagaren brister i betalningsförmåga
- 5 § redovisning av ränta för osäkra lånefordringar
- 6 § gruppvis värdering av fordringar med likartad kreditrisk
- Allmänna råd under 6 § som hänvisar till regler i bilaga 5 om säkringsredovisning
- Allmänna råd under 6 § om periodisering av ränta
- 7 och 8 §§ om periodisering som ränta av vissa skillnadsbelopp vid äkta återköpstransaktioner och värdepapperslån
- 9 § om redovisning av vissa valutakursförändringar mot eget kapital
- 10 § om avsättning i balansräkningen för sådana pensionsåtaganden som inte har täckning i någon pensionsstiftelses förmögenhet eller i en tecknad pensionsförsäkring

De undantagna föreskrifterna kommer att ersättas av delvis andra värderingsregler enligt olika IFRS. Vissa förändringar har angetts ovan som en konsekvens redan av lagändringarna. Utöver dessa kan näm-

nas att värdering av finansiella instrument enligt lägsta värdet princip inte blir möjlig och att en säkringsredovisning med anskaffningsvärdering inte tillåts.

Föreskriftsändringar om värderingen i IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning

I enlighet med lagstiftningens vägval behöver inte följande regler i 4 kap. FFFS 2003:13 tillämpas i IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning.

- Allmänna råd under 4 kap. om att derivatinstrument ska värderas enligt lägsta värdets princip eller till verkligt värde
- 1 § om att endast direktförsäkringsföretag ska periodisera premier enligt skadeåterförsäkringsavtal så att premierna intäkts- eller kostnadsförs över avtalstiden i förhållande till det försäkringsskydd som hänför sig till perioden
- 2 och 3 §§ om periodisering av ränta för räntebärande värdepapper och lånefordringar samt finansiella skulder
- 4 och 5 §§ om periodisering som ränta av vissa skillnadsbelopp vid äkta återköpstransaktioner och värdepapperslån
- 6 – 10 §§ om bestämmande av nettoförsäljningsvärde och verkligt värde för tillgångar och skulder i allmänhet
- 11 § om bestämmande av nettoförsäljningsvärde och verkligt värde för byggnader och mark
- 12 § om värdering av återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar
- 13 och 14 §§ om aktivering och avskrivning av förutbetalda anskaffningskostnader
- 15 § om zillmering avseende livförsäkringsavsättningar
- 16 § om att föreskrifternas bestämmelser om ej intjänade premier och kvardröjande risker inte ska gälla för sådana försäkringsklasser eller delar av försäkringsklasser för vilka försäkringstekniska avsättningar har beräknats enligt försäkringsteknisk metod med betryggande antaganden, t.ex. brandförsäkring för all framtid
- 17 och 18 §§ om beräkning av försäkringstekniska avsättningar för direkt försäkring

- 19 § om beräkning av försäkringsteknisk avsättning för mottagen återförsäkring
- 20 § om beräkning av avsättning för oreglerade skador vid kassurans
- 21 § om beräkning av försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk
- 22 § om avsättning i balansräkningen för sådana pensionsåtaganden som inte har täckning i någon pensionsstiftelses förmögenhet eller i en tecknad pensionsförsäkring
- Allmänna råd under 22 § som hänvisar till vissa allmänna råd om redovisningen till eller avsättningen från en säkerhetsreserv

De undantagna föreskrifterna kommer att ersättas av delvis andra värderingsregler enligt olika IFRS. Vissa förändringar har angetts ovan som en konsekvens redan av lagändringarna. Utöver dessa kan nämnas att värdering av derivatinstrument enligt lägsta värdet princip inte får ske och att en säkringsredovisning med anskaffningsvärdering inte blir möjlig. Förändringarna i värderingen av försäkringstekniska avsättningar för försäkringskontrakt kan påverkas genom att 4 kap. FFFS inte behöver tillämpas. Förändringarna behöver dock inte bli så stora i praktiken, eftersom företagen enligt IFRS 4 som huvudregel ska fortsätta tillämpa tidigare använda redovisningsprinciper.

Värdering till verkligt värde av fondförsäkringsavtal som redovisas som finansiella instrument

Vid tillämpningen av internationella redovisningsstandarder inom ramen för lagbegränsad IFRS i årsredovisningen gäller en sådan regel som bl.a. FRN efterfrågat. I 4 kap. 14 § andra stycket FFFS 2004:21 föreskrivs nämligen att skulder enligt avtal om försäkring ska värderas till verkligt värde till den del villkoren är kopplade till finansiella skulder och tillgångar, även om avtalet redovisas som ett finansiellt instrument.

I ett pressmeddelande²³ i samband med godkännandet av IAS 39 med vissa undantag har EG-kommissionen påpekat att en tillämpning av ”full fair value option” för skulder inte kan krävas eller tillåtas av medlemsstaterna, eftersom inte alla skulder får värderas till verkligt värde enligt artikel 42a i det fjärde direktivet.

“Since the **full fair value option** is contrary to Article 42a of the Fourth Company Law Directive, a Member State cannot permit or require its full use. Article 42a, which was introduced into the Fourth Company Law Direc-

²³ MEMO/04/265 IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement – Frequently Asked Questions (FAQ), Brussels, 19th November 2004

tive by the Fair Value Directive (Directive 2001/65/EC) and which should have been written into national law by Member States by 1 January 2004 by the latest, restricts the types of liabilities that may be subject to valuation at fair value. It does not allow the fair valuation of all liabilities of a company. The main category of liabilities excluded from fair valuation is that of own debt. A Member State can also permit or require companies to fair value liabilities under Article 31 of the Insurance Accounts Directive (Directive 1991/674/EEC). Article 31 allows insurance companies, in the case of unit-linked contracts, to value liabilities – where the policyholders bear the investment risk or where benefits are determined by a certain index – according to the value of the underlying units, assets, share index or reference value.”

Eftersom ingen annan värderingsregel i lag eller redovisningsföreskrifter görs tillämplig på en koncernredovisning enligt IAS-förordningen, bör heller inte nya 4 kap. 14 § andra stycket FFFS 2004:21 göras tillämplig. Detta är enligt vår mening inte heller nödvändigt för att IFRS-försäkringsföretag ska kunna värdera avtal om fondförsäkring som redovisas som finansiella instrument på detta sätt i koncernredovisningen. Genom att 4 kap. ÅRFL och 4 kap. FFFS undantagits hindrar inte svenska regler en sådan värdering. I enlighet med EG-kommissionens tolkning medför inte heller godkännandebeslutet inom ramen för IAS-förordningen något hinder mot en sådan värdering.

3.5 Tilläggsupplysningar

FI:s ställningstagande: Endast vissa tilläggsupplysningsregler i 5 kap. FFFS behöver tillämpas i koncernredovisningen för IFRS-institut och IFRS-försäkringsföretag.

IFRS-institut behöver endast lämna tilläggsupplysningar enligt 5 kap. FFFS 2004:20 om övertagen egendom och tillämpade redovisningsföreskrifter.

IFRS-försäkringsföretag behöver endast lämna tilläggsupplysningar enligt 5 kap. FFFS 2004:21 om dels fonder i understödsföreningar, dels villkorad återbäring och motsvarande tillgångar, dels upplysningar om fordringar och skulder inom direkt försäkring fördelat på försäkringsföretag, mäklare och försäkringstagare samt dels tillämpade redovisningsföreskrifter.

Som redan angetts i avsnitt 3.1 bör alla finansiella IFRS-företag också tillämpa upplysningsreglerna i Redovisningsrådets rekommendation RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

Septemberremissens förslag överensstämmer med FI:s ställningstagande. I remissen övervägdes dock att undanta upplysningarna om fordringar och skulder inom direkt försäkring. Till skillnad från Septemberremissen men i likhet med **Decemberremissen förslag** görs

också undantag för upplysningar om ersättningar till ledande befattningshavare.

Remissinstanserna har i stort lämnat förslaget utan invändningar. *Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR)* efterlyser bättre motivering av på vilket sätt tillkommande upplysningskrav utöver IAS-förordningen är ”mycket relevanta”. *Skandia* avstyrker upplysningar om fordringar och skulder i direkt försäkring uppdelade på kategorier. En remissinstans har anmärkt att kategorin ”försäkringsmäklare” kan behöva justeras med anledning av ny lagstiftning om försäkringsförmedling, som f.n. bereds inom regeringskansliet.

Bakgrund

Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen

Ett företag som är skyldigt att upprätta koncernredovisning och som omfattas av tillämpningsområdet för IAS-förordningen till följd av tillämpningen av antingen artikel 4 eller IAS-förordningen, är enligt kommissionen skyldigt att följa den nationella lagstiftning som införlivat de artiklar i det fjärde och sjunde direktivet som behandlar revision, sammanställd (koncern-) verksamhetsberättelse och vissa upplysningar i årsredovisningen som ligger utanför IFRS tillämpningsområde. För att undvika tveksamhet anger kommissionen att följande artiklar i rådets fjärde och sjunde direktiv fortfarande har relevans för sådan koncernredovisning.

(a) Beträffande rådets fjärde direktiv gäller det artikel 58 c [om revision och offentliggörande], och

(b) Beträffande rådets sjunde direktiv gäller det artiklarna 34.2–34.5, 34.9, 34.12, 34.13, 35.1, 36, 37 och 38. De här nämnda artiklarna avser:

- uppgifter om de företag som omfattas av koncernredovisningen (34.2)
- uppgifter om intresseföretag som beaktas eller utelämnas i koncernredovisningen (34.3)
- uppgifter om samriskföretag (joint ventures) (artikel 34.4)
- uppgifter om 20 %-företag (34.5)
- upplysningar om medelantalet anställda personer (34.9)
- upplysningar om ersättningar till moderföretagets ledning (34.12)
- upplysningar om lån till ledningen (34.13)
- att ovan nämnda upplysningar får lämnas i en särskild deponeerad bilaga (35.1)
- upplysningarna i förvaltningsberättelsen (36)
- revision och offentliggörande av koncernredovisningen (37 och 38)

EG-kommissionen har vidare tolkat medlemsländernas möjligheter enligt IAS-förordningen att kräva ytterligare upplysningar utöver de som föreskrivs i IFRS på följande sätt:²⁴

”Den maximala nyttan med att tillämpa en enda ram för finansiell rapportering enligt föresatserna i IAS-förordningen, som syftar till att göra alla relevanta redovisningsrapporter direkt jämförbara, kommer att uppnås om medlemsstaterna, i årsredovisning eller koncernredovisning som upprättats i överensstämmelse med antagna IAS-standarder med stöd av IAS-förordningen inte eftersträvar redovisning av kvalitativa eller kvantitativa upplysningar som inte är relevanta för sådana finansiella rapporter för allmänt bruk eller av information som det vore lämpligare att redovisa separat.

I överensstämmelse med den ömsesidiga påverkan mellan nationell lagstiftning och IAS som behandlats i punkt 3.1, kan ytterligare upplysningskrav som införts i den nationella lagstiftningen, oberoende av om de införlivats genom redovisningsdirektiven eller på initiativ av medlemsstaten själv, fortsatt gälla om de är relevanta för sådana allmänna finansiella rapporter och ligger utanför de godkända IAS-standardernas tillämpningsområde.

Ytterligare upplysningar kan fortfarande krävas av exempelvis tillsynsmyndigheter eller regleringsmyndigheter för värdepappersmarknaderna i frågor om vilka upplysningar som

- skall lämnas utanför årsredovisningen (eller koncernredovisningen) som IAS-förordningen är tillämplig på – exempelvis i verksamhetsberättelsen eller i en separat uppställning som bifogats bokslutet, eller
- ska lämnas i noterna till årsredovisningen (eller koncernredovisningen) som IAS-förordningen är tillämplig på när ämnet uppfattas vara mycket relevant för de nämnda allmänna finansiella rapporterna (till exempel vissa upplysningar som rör företagsstyrning såsom ersättningar till enskilda personer i ledningen) men som ligger utanför IAS tillämpningsområde eftersom de inte är nödvändiga för att ge en rättvisande bild av företagets ställning och resultat i enlighet med IAS.”

Utgångspunkter för behållna upplysningskrav enligt ÅRKL och ÅRFL

Den bedömning som görs i förarbetena till den nya lagstiftningen överensstämmer med EG-kommissionens. Tilläggsupplysningar med sammanfallande krav ska berörda företag inte vara skyldiga att tillämpa. Tillkommande upplysningskrav kan även fortsättningsvis gälla. Däremot bedöms upplysningskrav om dotter- och intresseföretag vara ett sammanfallande krav, eftersom liknande krav finns i IAS 27 och IAS 28.²⁵

Tilläggsupplysningar enligt ÅRKL för IFRS-institut

I IFRS-instituts koncernredovisning undantas respektive tillämpas följande bestämmelser i 5 kap. ÅRKL om tilläggsupplysningar.

Undantas: Det görs undantag från 5 kap. 1 § ÅRKL som hänvisar till följande regler i 5 kap. ÅRL; 1 § andra stycket om hänvisningar till

²⁴ Se Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen, s. 12 f.

²⁵ Se prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag s. 74 f.

noter, 2 § om upplysningar om värderings- och omräkningsprinciper, 3 § om anläggningstillgångar, 4 a §, 4 b § första-tredje styckena och 4 c § om finansiella instrument, 5 § om uppskrivningsfond och fond för verkligt värde, 8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag, 13 § om konvertibla lån, 14 § andra och tredje styckena om förändringar i eget kapital m.m., 16 § första stycket och 17 § första stycket om upplysningar om skatt samt 26 § om uppgift om moderföretag.

Tillämpas: IFRS-instituten ska dock alltjämt lämna följande upplysningar enligt 5 kap. ÅRL; 4 § om uppgifter om taxeringsvärden, 12 § om lån till ledande befattningshavare, 18 § om medelantalet anställda under räkenskapsåret, 18 b § om könsfördelningen bland ledande befattningshavare, 20 § första stycket 1 och andra stycket samt 21 § om löner, ersättningar och sociala kostnader, 22 § om pensioner och liknanden förmåner, 23 § om tidigare styrelse och verkställande direktör, 24 § om suppleanter och vice verkställande direktör samt 25 § om avtal om avgångsvederlag. Vidare gäller 5 kap. 2 § ÅRKL som, i fråga om lån till ledande befattningshavare, medger utelämnande av uppgifter om huvudsakliga lånevillkor, räntesatser samt under räkenskapsåret återbetalda belopp. Det ska också lämnas upplysningen om löner och ersättningar till delegater i bank.

Undantas: IFRS-institut undantas från upplysningsbestämmelserna för tillgångar i 5 kap. 3 § ÅRKL som anger att för överlåtbara värdepapper som inte tas upp till sitt verkliga värde enligt 4 kap. 14 a § ÅRL ska uppgift lämnas om skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Den del som avser värdepapper som tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet enligt 9 § samma kapitel ska anges särskilt (p. 1). IFRS-institut undantas också från kravet att för räntebärande värdepapper som inte tas upp till sitt verkliga värde enligt 4 kap. 14 a § ÅRL ange mellanskillnaden mellan bokfört värde och det belopp som ska infrias på förfallodagen (p. 2). De behöver inte heller specificera övriga tillgångar eller dela upp olika tillgångsposter med hänsyn till tillämpade värderingsprinciper (p. 3 och 4).

Vidare undantas IFRS-institut från kraven i 5 kap. 4 § ÅRKL på att ange vissa upplysningar om efterställda skulder, att specificera större belopp i posten Övriga skulder (p. 2) samt, vilket träffar sparbanker, att omräkna garantikapital i utländsk valuta till balansdagens kurs (p. 7).

Tillämpas: Däremot ska IFRS-institut tillämpa kraven i 5 kap. 4 § ÅRKL på att ange eget kapital uppdelat i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust (p. 3-5). Vidare ska lämnas närmare upplysningar om det belopp som fritt eget kapital som inte kan anses utdelningsbart med hänsyn till tillämpliga bestämmelser om kapitalskydd enligt rörelselagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag samt de förhållanden som motiverar bedömningen (p. 6).

Undantas: IFRS-institut undantas från skyldigheten enligt 5 kap. 5 § att specificera Övriga rörelseintäkter och Övriga rörelsekostnader till storlek och art (p. 1) och att dela upp posten kreditförluster i nedskrivningar och reverseringar (p. 2).

IFRS-institut ska inte heller beträffande olika tillgångs- och skuldposter behöva ange enligt 5 kap. 6 § ÅRKL vad som belöper på intresse- och koncernföretag (p. 1 och 2). Uppgifter om efterställda tillgångar avseende koncern- och dotterföretag behöver inte heller anges för varje tillgångspost (p. 3).

Tilläggsupplysningar enligt ÅRFL för IFRS-försäkringsföretag

I IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning undantas respektive tillämpas följande bestämmelser i 5 kap. ÅRFL om tilläggsupplysningar.

Undantas: Undantag föreskrivs från 5 kap. 1 § ÅRFL såvitt avser hänvisningarna till följande regler i 5 kap. ÅRL; 1 § andra stycket om hänvisningar till noter, 2 § om värderings- och omräkningsprinciper, 3 § om anläggningstillgångar, 5 § om uppskrivningsfond, 7 § om inköp och försäljning mellan koncernföretag, 10 § andra stycket om kort- och långfristiga balansposter, 11 § om ställda säkerheter, 13 § om konvertibla lån, 14 § andra och tredje styckena om förändringar i eget kapital m.m., 16 § första stycket och 17 § första stycket om upplysningar om skatt samt 26 § om uppgift om moderföretag. De särskilda anpassningsreglerna i 5 kap. 2 § ÅRFL om hur ÅRLs tilläggsupplysningsregler ska tillämpas på försäkringsföretagens balansräkning ska i huvudsak inte heller gälla för IFRS-försäkringsföretag.

Tillämpas: IFRS-försäkringsföretagen ska dock alltjämt lämna följande upplysningar enligt 5 kap. ÅRL; 4 § om uppgifter om taxeringsvärden, 8 och 9 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag, 12 § om lån till ledande befattningshavare, 18 § om medelantalet anställda under räkenskapsåret, 18 b § om könsfördelningen bland ledande befattningshavare, 20 § första stycket 1 och andra stycket samt 21 § om löner, ersättningar och sociala kostnader, 22 § om pensioner och liknanden förmåner, 23 § om tidigare styrelse och verkställande direktör, 24 § om suppleanter och vice verkställande direktör samt 25 § om avtal om avgångsvederlag. Vidare gäller 5 kap. 2 § ÅRFL som anger dels att upplysningarna om taxeringsvärden ska avse vad som ingår i balansposten Byggnader och mark (p. 2), dels att upplysningarna om lån till ledande befattningshavare ska avse fall där lån eller säkerhet ställs enligt FRL (p. 7).

Undantas: IFRS-försäkringsföretag ska däremot inte behöva lämna upplysningar enligt 5 kap. 3 § ÅRFL om; byggnader och mark som används för den egna verksamheten (1 p.), Övriga lån specificerade på belopp för vilka försäkringsbrev utgör huvudsaklig säkerhet och, om resterande belopp är väsentligt, specificera detta till storlek och art

(p. 2), Större belopp i posterna Övriga finansiella placeringstillgångar (C.III.7) och Övriga tillgångar (G.III), specificerade till storlek och art (p. 3). De behöver inte heller dela upp förutbetalda anskaffningskostnader (H.II) och Återförsäkrarens andel av förutbetalda anskaffningskostnader (II.I) på skadeförsäkringsrörelse och livförsäkringsrörelse (p. 5) eller ange skillnaden mellan det bokförda värdet för räntebärande värdepapper och det belopp som ska infrias på förfallodagen (p. 6).

Tillämpas: Däremot ska upplysningar lämnas enligt 5 kap. 3 § ÅRFL om Tillgångar för villkorad återbäring (D.1) uppdelat på tillgångar för vilka försäkringstagaren direkt respektive indirekt bär placeringsrisk (p. 4).

Vidare ska IFRS-försäkringsföretag tillämpa bestämmelserna i 5 kap. 4 § ÅRFL om indelning i bundet och fritt eget kapital (p. 1-3) samt uppdelning av livförsäkringsavsättningar i vad som avser garanterad återbäring (p. 5) och uppdelning av villkorad återbäring i vad som försäkringstagarna eller försäkringsbolaget bär risk för (p. 7). IFRS-försäkringsföretag ska även lämna upplysningar om det belopp som inte kan anses utdelningsbart med hänsyn till stabilitetsreglerna (p. 8) och som inte får användas för förlusttäckning eller vinstutdelning enligt bolagsordningen (p. 9).²⁶

Undantas: Upplysningarna om resultaträkningens poster i 5 kap. 5 § ÅRFL ska inte alls gälla.

IFRS-försäkringsföretag behöver inte heller lämna upplysningar enligt 5 kap. 6 § ÅRFL om de Fordringar (F) och Skulder (II) som avser koncern- och intresseföretag.

Förändringar pga lagändringar om tilläggsupplysningar

Ett stort antal tilläggsupplysningar som krävs enligt ÅRKL eller ÅRFL kommer inte säkert att behöva lämnas i IFRS-företagens koncernredovisning.²⁷ Vilka tilläggsupplysningar som istället ska lämnas av IFRS-företag framgår av enskilda godkända IFRS. Enligt dessa krävs ofta omfattande tilläggsupplysningar. Det är därför tveksamt om koncernredovisningen förlorar något i informationsvärde genom att lagreglernas tilläggsupplysningar ersätts av IASBs tilläggsupplysningar. Dessutom innebär lagen att upplysningskrav som har samband med associations- eller rörelseregler alltjämt ska lämnas.

²⁶ Däremot föreslås inte redovisningsreglerna för ömsesidiga bolag som har garantikapital i annan valuta fortsätta gälla.

²⁷ Det är inte säkert att företag som upprättar koncernredovisning med stöd av IAS-förordningen kommer att redovisa motsvarande poster och i vart fall inte enligt uppställningsformerna i bilaga 1 och 2. För dessa företag skall, enligt förarbetena, de tilläggsupplysningar som avser särskilt angivna poster i balansräkningen och resultaträkningen enligt bilaga 1 och 2 tillämpas på andra poster som innehåller motsvarande tillgångar, skulder, intäkter eller kostnader (se prop. 2004/05:24 s. 181).

Skälen för FI:s ställningstagande

Utgångspunkter

Mot bakgrund av lagstiftningen utgångspunkter och urval bör finansiella IFRS-företag i sin koncernredovisning tillämpa vissa slag av upplysningsregler. Det är i första hand fråga om vissa upplysningar av externt intresse om förhållanden som har samband med särskilda associations- eller rörelse regler för svenska finansiella företag. För FI:s del kan det också vara befogat att behålla vissa preciserande eller kompletterande regler till upplysningskrav som ansetts relevanta att behålla i svensk lag. Slutligen är det angeläget att behålla upplysningskrav om huruvida tillämpliga redovisningsföreskrifter från FI efterlevs. Det är i nu nämnda fall fråga om upplysningar som är mycket relevanta även i en koncernredovisning som upprättas enligt IAS-förordningen och vilka ligger utanför tillämpningsområdet för IFRS.

Föreskriftsändringar om tilläggsupplysningar för IFRS-institut

Mot bakgrund av ovan angivna utgångspunkter undantas följande regler i 5 kap. FFFS 2003:11 från tillämpningen i IFRS-instituts koncernredovisning:

- 1 § om uppdelning av belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. på belåningsbara statspapper och övriga
- 2 § om uppdelning av räntebärande värdepapper på sådana som emitterats av offentliga organ och övriga
- 3 § om uppdelning av statsskuldförbindelser m.m. på olika emittenter med upplysning om anskaffningsvärde, verkligt värde och bokfört värde för varje grupp av instrument
- 4 § om klassificering av poster som innehåller finansiella instrument på olika värderingsprinciper enligt IFRS
- 5 § om uppdelningen på noterade och onoterade värdepapper
- 6 § om vissa balansposters uppdelning på olika löptider
- 7 § om värdet av intresse- respektive dotterföretagsandelar i kreditinstitut
- 8 § om värdet av leasingaffärer i olika balansposter och vissa specificerade upplysningar om materiella leasingobjekt
- 9 § om byggnader och mark som används i den egna verksamheten

- 10 § om uppdelningen av anskaffningsvärderade lånefordringar på väsentliga kategorier av låntagare jämte vissa beloppsuppgifter för låneportföljen
- 10 a § om uppdelning av lånefordringar på geografiska områden
- 10 b § om upplysningar om omstrukturerade samt omklassificerade osäkra lånefordringar
- 10 c § om vissa upplysningar om reserveringar för transferringsrisk
- 18 § om specifikationer av åtaganden inom linjen
- 19 § om medel i olika balansposter som förvaltas i eget namn men för tredje persons räkning
- 20 § om hur institutets pensionsstiftelser har täckts samt om redovisad pensionsskuld eller kapital i pensionsstiftelse överstiger kapitalvärdet av åtagandena
- Allmänna råd under 20 § om upplysningar om varje obeskattad reserv
- 21 § om fond för verkligt värde i den del som avser nettoinvesteringar i utländsk valuta och i övrigt fördelat på respektive balanspost
- 22 § om verkligt värde för icke-finansiella tillgångar
- Allmänna råd under 22 § om upplysningar om bokförda undervärden för finansiella skulder
- 23 § om bokfört, verkligt och nominellt värde för olika slag av derivat
- 24 § om alla efterställda tillgångar som ingår i olika tillgångsposter
- 25 § om specifikation av ränteintäkter och räntekostnader samt uppgift om medelsaldot, medelräntan och räntenetto
- 26 § om specifikation av leasingintäkters bruttobelopp och planenliga avskrivningar
- 27 § om specifikation av erhållna utdelningar från dotter- intresse- och övriga företag
- 28 § om specifikation av provisioner

- 29 § om uppdelning av nettoresultat av finansiella transaktioner på realiserat resultat, orealiserade värdoförändringar, valutaresultat och inlösen för olika slag av finansiella instrument
- 30 § om hur bruttokostnaden i posten Allmänna administrationskostnader fördelar sig på kalkylmässiga pensionskostnader respektive premiekostnader samt specifikation av hur avräkning av pensioner i posten bokslutsdispositioner fördelar sig på kalkylmässiga premier, utbetalda pensioner, skatter, gottgörelse från eller avsättning till pensionsstiftelse
- 31 § om specifikation av nedskrivningar och reverseringar avseende Kreditförluster (netto) fördelat på kreditinstitut, allmänheten, intresse- och dotterföretag
- 32 § om kreditförluster (netto) specificerat på olika slag av reserveringar
- 33 § om specificering av posten Värdeförändringar på övertagen uppdelad i realiserad och orealiserad värdoförändring för fastigheter och övrig egendom samt med särskild uppgift om belopp som överförs till respektive från fonden för verkligt värde
- 34 § om externa intäkter, driftskostnader och driftsnetto för fastigheter som övertogs som skydd för fordran jämte övertagna fastighetsföretag som inte tagits in i balansräkningen
- 35 § första stycket om betydande nedskrivningar och reverseringar av finansiella tillgångar samt 35 § andra stycket om betydande nedskrivningar och återföringar av finansiella tillgångar specificerat på andelar i intresse-, koncern- och andra överlåtbara värdepapper
- 36 § om resultatposters fördelning på olika geografiska marknader
- Allmänna råd under 36 § om vissa resultatposters samt tillgångars och skulders fördelning på olika rörelsegrenar
- 37 § om kostnader för efterställda skulder
- 38 § om specifikation av finansiella kostnader och intäkter samt premiekostnader och intäkter för försäkring och återförsäkring avseende andra företag inom koncernen
- 39 § om uppgifter i koncernredovisningen om okonsoliderade dotterföretag. Dessa uppgifter ska avse bokfört värde för andelarna, koncernens andel av eget kapital och obeskattade reserver (exkl. latent skatt i obeskattade reserver), särskild uppgift

om fritt eget kapital, koncernens bokförda värde för fordringar och andel av årets resultat före dispositioner och skatt. Upplysningarna lämnas uppdelat på fastighets- och övriga företag.

- 40 § om väsentliga förvaltnings- och förmedlingstjänster som lämnats till tredje man
- 41 § om instituts hantering av och exponering för icke-finansiella risker
- Allmänna råd under 41 § om specificerade upplysningar om finansiella risker som kompletterar de upplysningar som ska lämnas om finansiella risker enligt bilaga 4 (gamla IAS 32)
- 42 § om exponeringar för marknadsrisker enligt vissa angivna metoder som kompletterar upplysningarna om ränterisker enligt bilaga 4 (gamla IAS 32)
- Allmänna råd om kreditrisker som kompletterar upplysningar om kreditrisker enligt bilaga 4
- Allmänna råd om värdepapperisering som kompletterar upplysningar om värdepapperisering enligt bilaga 5 (gamla IAS 39)
- 43 § om utländsk valuta ange värderingsprinciper för tillgångar och skulder, samlade värdet av tillgångar och skulder i olika valutor och om de säkrats och på vilket sätt (uppdelat på väsentliga tillgångar och skulder samt specificerat i väsentliga valutor), storleken och förändringen på omräkningsdifferenser i eget kapital avseende dotter- och intresseföretag samt filialer, och övriga upplysningar av väsentlig betydelse för bedömning av institutets valutaexponering
- 44 § om värdering och omräkningsprinciper

Tillämpas: Till följd av ovan angivna utgångspunkter bör däremot följande regler tillämpas i IFRS-institutens koncernredovisning:

- 11-17 §§ om specifikationer av övertagen egendom
- 33 § om värdeförändringar på övertagen egendom
- 45 § om årsredovisningen eller koncernredovisningen upprätts enligt Finansinspektionens föreskrifter

Föreskriftsändringar om tilläggsupplysningar för IFRS-försäkringsföretag

Undantas: Mot bakgrund av ovan angivna utgångspunkter har följande regler i 5 kap. FFFS 2003:13 undantagits från tillämpningen i IFRS-försäkringsföretagens koncernredovisning:

- 1 och 6 §§ om anskaffningsvärde, verkligt värde och bokfört värde, ytvakansgrad samt direktavkastning för vissa specificerade fastighetskategorier
- 2 § om valda värderingsmetoder för respektive kategori av fastigheter, väsentliga faktorer som påverkar värderingen, andelen bokfört värde för internt värderade och andra upplysningar som är väsentliga för att bedöma innehållet i posten Byggnader och mark
- 3 § om väsentliga ändringar i fastighetsinnehavet
- 4 och 6 §§ om riskexponeringen i fastighetsinnehavet
- 5 § om den totala bruksarean av egna fastigheter som används i den egna verksamheten
- 7 § om uppdelning av balansposterna Räntebärande värdepapper och lån till koncern- respektive intresseföretag i grupper av instrument med likartad riskkaraktär med särskild uppgift om gruppens upplupna anskaffningsvärde och verkligt värde
- 8 och 9 § om väsentliga tillgångar i posten Aktier och andelar specificerat på företagets namn, antalet aktier eller andelar samt bokfört värde
- 10 § om uppdelningen av posten Obligationer och andra räntebärande värdepapper på olika emittenter
- 11 § om posterna aktier och andelar samt räntebärande värdepapper uppdelade på noterade och onoterade innehav
- 12 § om posten Övriga lån uppdelade på väsentliga låntagargrupper
- 13 § om derivatinstrument som avser övergripande information, olika värden uppdelade på olika kategorier, vissa uppgifter om säkringsinstrument
- 14 § om kvalitativa upplysningar om användningen av finansiella instrument och riskhanteringen

- 18 § vissa återstående avskrivningstider för posten Förutbetalda anskaffningskostnader
- 19 § en känslighetsanalys om effekten av minskade marknadsvärden på aktier, höjd marknadsränta, ökade direktavkastningskrav för fastigheter och negativa valutakursförändringar (exkl. effekten på villkorad återbäring).
- 20 § uppdelningen av fonden för orealiserade vinster på olika balansposter²⁸
- Allmänna råd om att redovisa obeskattade reserver separat
- 21 § specificera Efterställda skulder med uppdelning på eviga och tidsbundna med uppgift om tillstånd att räkna in i kapitalbasen
- 22 § räkna om till balansdagens kurs kvarstående förbindelse i utländsk valuta som ingick i den ingående balansen samt redovisa som kapitalavkastning
- 23 § om kommentarer väsentliga effekter på Försäkringstekniska avsättningar (DD och EE) av valutakursförändringar, ändrade aktuariella principer, koncernförändringar och andra väsentliga förändringar samt särredovisning av överförda försäkringsbestånd samt specificering av posten Oreglerade skador
- 25 § sammanfattning av de viktigaste beräkningsantagandena avseende försäkringstekniska avsättningar inkl. engångseffekter av ändrade ränteantaganden
- 26 § om hur institutets pensionsstiftelser har täckts samt om redovisad pensionsskuld eller kapital i pensionsstiftelse överstiger kapitalvärdet av åtagandena
- 28 § säkerhet eller ansvarsförbindelse som avser koncern- eller intresseföretag
- 29 § om specifikation av premieinkomst
- 30 § hur kapitalavkastning överförs från finansförvaltningen till försäkringsrörelsen med uppgifter om kapitalunderlaget och kalkylräntan och vilket finansiellt instrument och löptid som ligger till grund samt motsvarande uppgifter för beräkning i utländsk valuta

²⁸ Denna fond föreslås borttagen i nya värderingsregler om finansiella instrument för försäkringsföretag.

- 31 § uppdelning av posten Utbetalda försäkringsersättningar på utbetalda skadeersättningar och driftskostnader för skadereglering samt väsentliga belopp för annullationer och återköp
- 32 § specificering av driftskostnader på anskaffningskostnader, förändring av förutbetalda anskaffningskostnader, administrationskostnader och provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring
- 33 § samtliga driftskostnader enligt 3 kap. 5 § specificerade på personal, lokal, avskrivningar och övrigt med uppgift om netto-redovisad ersättning för tjänst
- 34 § första stycket och tredje stycket om specificering av posten Kapitalavkastningsintäkter på driftsöverskott fastigheter, utdelningar, ränteintäkter för räntebärande värdepapper och övrigt, reverseringar för fastigheter, andelar och övrigt, valutakursvinst netto, realisationsvinst netto för fastigheter, andelar, räntebärande och övrigt (samt vissa poster särredovisade för koncern- och intresseföretag) samt bruttoredovisning av hyresintäkter, driftskostnader och driftsöverskott avseende driftsöverskott för fastigheter
- 34 § andra stycket om specificering av vissa Kapitalavkastningsintäkter för koncern- och intresseföretag
- 35 § specificering av posten Kapitalavkastningskostnader på förvaltningskostnader, räntekostnader för räntebärande värdepapper, fastighetslån (efter räntebidrag) och övrigt, av- och nedskrivningar för fastigheter, andelar och övriga, valutakursförluster, realisationsförluster för fastigheter, andelar, räntebärande och övrigt
- 36 § uppdelning av posterna Orealiserade vinster respektive förluster på olika placeringstillgångar enligt vissa poster i balansräkningen med väsentliga effekter av återlagda orealiserade vinster respektive förluster belysta
- 37 § känslighetsanalyser med upplysningar om väsentliga risker och exponeringar i försäkringsrörelsen, övergripande information om riskbedömning och riskkontroll samt återförsäkringsskydd (syfte, beskaffenhet och effekt på försäkringsrörelsen kommenteras) samt vissa upplysningar om retroaktiva och långa återförsäkringsavtal
- 38 § om utländsk valuta ange värderingsprinciper för tillgångar, avsättningar och skulder, nettoexponeringen i väsentliga utländska valutor, storleken och förändringen på omräkningsdif-

ferenser i eget kapital och övriga upplysningar av väsentlig betydelse för bedömning av företagets valutaexponering

- 39 § ränteriskexponeringar för varje finansiell tillgångs- och skuldpost samt för finansiella poster som inte tagits upp i balansräkningen med uppgifter om räntebindingstider och effektiva räntesatser
- 40 § kreditriskexponeringar för varje finansiell tillgångspost och finansiella poster som inte redovisas i balansräkningen (såväl före som efter beaktande av säkerheter samt väsentliga koncentrationer av kreditrisker). Uppgifterna får lämnas med hänsyn till rättsligt hållbara avtal om nettning. Även beakta kreditrisker i återförsäkringsfordringar och förutbetalda återförsäkringspremier.
- 41 § utförlig beskrivning av redovisnings- och värderingsprinciper, t.ex. för redovisning av placeringstillgångar, försäkringstekniska avsättningar och återförsäkrarens andel, förutbetalda anskaffningskostnader samt koncernredovisningen
- 43 § undantag från upplysningsplikt i mindre försäkringsföretag

Tillämpas: De utgångspunkter som angetts ovan har däremot föranlett att följande föreskrifter i 5 kap. FFFS 2003:13 gjorts tillämpliga på IFRS-försäkringsföretagens koncernredovisning:

- 15 § om principerna för uppdelningen av posten Tillgångar för villkorad återbäring i sådana som innebär direkt eller indirekt placeringsrisk
- 16 § orsakerna till om posten Tillgångar för villkorad återbäring avviker från posten Avsättningar för villkorad återbäring
- 17 § posten Fordringar avseende direkt försäkring specificerad på försäkringstagare, försäkringsmäklare och försäkringsföretag
- 19 § andra stycket andra meningen om en känslighetsanalys avseende posten villkorad återbäring
- Allmänna råd under 20 och 25 §§ för understödsföreningar om försäkringsfondens storlek och hur stor del som redovisas som Livförsäkringsavsättning respektive Övriga fonder
- 24 § om principerna för uppdelningen av posten Villkorad återbäring i direkt och indirekt placeringsrisk

- 27 § posten Skulder avseende direkt försäkring specificerad på försäkringstagare, försäkringsmäklare och försäkringsföretag
- 42 § huruvida redovisningar upprättats enligt Finansinspektionens föreskrifter

Upplysningarna om fordringar och skulder inom direkt försäkring

Skandia har avstyrkt förslaget att det ska behöva lämnas upplysningar om hur fordringar och skulder inom direkt försäkring är fördelade på försäkringstagare, försäkringsmäklare och försäkringsföretag. Enligt bolaget har upplysningarna inte sin grund i IFRS och dessa balansposter kommer troligen inte att redovisas separat i något IFRS-företags koncernbalansräkning.

För fordringar i direktförsäkringsrörelse kräver artikel 6 i försäkringsredovisningsdirektivet (FRD) upplysningar om en uppdelning på ”försäkringstagare och försäkringsförmedlare”. Upplysningen i denna del kan således anses tvingande enligt direktivet samtidigt som liknande slag av upplysning inte regleras i internationella redovisningsstandarder. Det kan därför ifrågasättas om inte upplysningen om nämnda fordringar måste krävas av EG-rättsliga skäl (jfr den tidigare diskussionen i fråga om lån till ledningen och dotter- och intresseföretag).²⁹ När det gäller skulder i direktförsäkringsrörelse finns inget krav på uppdelning i EG-direktiv. Rörelsereglerna i FRL är dock generellt avsedda att främja att åtagandena mot försäkringstagare kan fullgöras. IFRS 4 kan innebära att åtaganden enligt försäkringsavtal som tidigare redovisats som försäkringstekniska avsättningar redovisas i andra poster genom att avtalet ska redovisas som ett finansiellt instrument. Vid sådant förhållande är det enligt vår mening mycket relevant att externa intressenter kan få information om storleken av existerande skulder till direktförsäkringstagarna, särskilt eftersom det i vissa fall kan bli fråga om betydande belopp som inte redovisas inom ramen för de tekniska avsättningarna. Det är också tillräckligt relevant att kräva information om förbindelserna med andra försäkringsföretag som ett komplement till upplysningar om återförsäkring. FI är således inte berett att nu undanta dessa upplysningar från dem som ska lämnas i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen. Man bör i så fall inte heller göra några andra justeringar i upplysningsregeln, utan upplysningarna bör lämnas på samma sätt i koncernredovisningen som i årsredovisningen.

Den aktuella bestämmelsen innebär att fordringar respektive skulder inom direkt försäkring ska i en not delas upp på de som avser andra försäkringsföretag, de som avser försäkringstagare och de som avser försäkringsmäklare. Även om berörda poster inte skulle komma att redovisas separat i balansräkningen kan informationen ändå inhämtas och lämnas i en not till en koncernredovisning som upprättas med

²⁹ När det gäller det fjärde direktivet och det sjunde direktivet har EG-kommissionen gjort en genomgång av vilka artiklar i direktivet som fortsatt ska gälla vid sidan av IAS-förordningen. Någon motsvarande genomgång har dock inte gjorts av BRD eller FRD.

tillämpning av IAS-förordningen. Som en remissinstans pekat på kan upplysningsregeln behöva ses över när ny lagstiftning om försäkringsförmedling har genomförts.

Upplysningar om ersättningar till ledande befattningshavare

I Septemberremissen föreslogs att de nya redovisningsföreskrifterna om upplysningar om ersättningar till ledande befattningshavare även skulle tillämpas i finansiella IFRS-företags koncernredovisningar (jfr 5 kap. 30 a § FFFS 2004:20 och 5 kap. 32 § FFFS 2004:21). Den internationella redovisningsstandarden IAS 24 Upplysningar om närstående har dock reviderats av IASB under år 2003. Den reviderade standarden har godkänts av EG-kommissionen under hösten 2004. Enligt den reviderade standarden ska, till skillnad från den tidigare versionen, upplysningar även lämnas om ersättningar till ledande befattningshavare totalt och specificerat på bl.a. kortfristiga ersättningar och ersättningar efter avslutad anställning. Det kan därför ifrågasättas om inte godkända internationella redovisningsstandarder numera behandlar frågan om upplysningar om ersättningar till ledande befattningshavare i en sådan omfattning att nationella regler inte bör reglera frågan ytterligare. Eftersom informationen i nu diskuterade fall skulle lämnas i koncernredovisningen på samma sätt som i årsredovisningen förloras inte heller någon information när nämnda bestämmelser begränsas till årsredovisningen. På grund av dessa skäl har inte nämnda bestämmelser föreskrivits tillämpliga på finansiella IFRS-företags koncernredovisningar.

Tilläggsupplysningar kopplade till gamla poster som inte längre redovisas

Det är inte säkert att företag som upprättar koncernredovisning med stöd av IAS-förordningen kommer att redovisa motsvarande poster och i vart fall inte enligt uppställningsformerna i bilaga 1 och 2. För dessa företag skall de tilläggsupplysningar som avser särskilt angivna poster i balansräkningen och resultaträkningen enligt bilaga 1 och 2 tillämpas på andra poster som innehåller motsvarande tillgångar, skulder, intäkter eller kostnader. För att beakta sådana fall införs en särskild anpassningsregel. Detta överensstämmer med vad som enligt förarbetena gäller för upplysningskrav som behållits i lag.³⁰

3.6 Förvaltningsberättelse och andra analyser

FI:s ställningstagande: Föreskrifter och allmänna råd i 6 kap. FFFS 2004:20 om förvaltningsberättelsen, femårsöversikter och kapitaltäckningsanalys ska tillämpas i IFRS-instituts koncernredovisning.

³⁰ Se prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag, s. 81.

Föreskrifter och allmänna råd i 6 kap. FFFS 2004:21 om förvaltningsberättelse och femårsöversikter, inklusive upplysningar om solvens, ska tillämpas i IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning. En möjlighet ges att anpassa uppställningsformerna för femårsöversikterna till använda uppställningsformer i koncernredovisningen.

Finansiella IFRS-företag ska i koncernförvaltningsberättelsen också lämna kvalitativa och, om möjligt, kvantitativa upplysningar om nya redovisningsstandarders konsekvenser för tillämpning av rörelseregler. Vidare ska inom ramen för informationen om kapitaltäckning och solvens lämnas särskilda upplysningar om sådana omräknings- och neutralitetsjusteringar som ska rapporteras till FI enligt nya rörelseföreskrifter för IFRS-företag.

Septemberremissens förslag om förvaltningsberättelse, kapitaltäckningsanalys och femårsöversikter överensstämmer med FI:s ställningstagande. I förhållande till remissen omfattas även IFRS-institut av vissa anpassningsregler för att beakta förändringar i uppställningsformer.

Oktoberremissens förslag till upplysningar om nya redovisningsstandarders konsekvenser för rörelseregler samt om omräknings- och neutralitetsjusteringar överensstämmer med FI:s ställningstagande i dessa delar.

Remissinstanserna har i allmänhet inte haft några större invändningar mot de slutliga remissförslagen. *Skandia* anser dock att det inte bör föreskrivas vilka uppgifter som ska ingå i femårsöversikten.

Bakgrund

EG-kommissionens och årsredovisningslagarnas utgångspunkt

Utgångspunkten är att de företag som upprättar koncernredovisning med tillämpning av IFRS pga EG-direktiv även måste lämna en förvaltningsberättelse. Ett företag som upprättar sin redovisning med tillämpning av IFRS och som därigenom lämnar en del av den information som enligt ÅRL ska lämnas i förvaltningsberättelsen på annan plats i redovisningen, ska däremot inte ska behöva lämna samma information även i förvaltningsberättelsen.³¹

Tillämpliga lagregler i IFRS-instituts koncernförvaltningsberättelse

När det gäller IFRS-instituts tillämpning av ÅRKL i koncernförvaltningsberättelsen innebär 7 kap. 7 § ÅRKL i sak följande.

³¹ Se Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen och prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företa, s. 77, 160 och 181.

Tillämpas: IFRS-institut ska tillämpa följande lagregler i 6 kap. ÅRL: 6 kap. 1 § första-tredje styckena ÅRL om att förvaltningsberättelsen ska innehålla

- a) en rättvisande översikt över utvecklingen av företagets verksamhet, ställning och resultat,
- b) sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller noterna, men som är viktiga för bedömningen av företagets ställning och resultat,
- c) sådana händelser av väsentlig betydelse för företaget som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,
- d) företagets förväntade framtida utveckling,
- e) företagets verksamhet inom forskning och utveckling,
- f) företagets filialer i utlandet,
- g) antal och nominellt belopp för egna aktier som innehas av företaget, den andel av aktiekapitalet som dessa aktier utgör samt storleken av den ersättning som har betalats för aktierna,
- h) antal och nominellt belopp för de egna aktier som har förvärvats under räkenskapsåret, den andel av aktiekapitalet som dessa aktier utgör samt storleken av den ersättning som har betalats,
- i) antal och nominellt belopp för de egna aktier som har överlåtit under räkenskapsåret, den andel av aktiekapitalet som dessa aktier utgör samt storleken av den ersättning som har erhållits,
- j) skälen för de förvärv eller överlåtelser av egna aktier som har skett under räkenskapsåret,
- k) användningen av finansiella instrument (mål och tillämpade principer för finansiell riskstyrning jämte, för varje viktig typ av planerad affärshändelse där säkringsredovisning används, tillämpade principer för säkring, och exponering för prisrisker, kreditrisker, likviditetsrisker och kassaflödesrisker), om det är väsentligt för bedömningen av företagets ställning och resultat, samt
- l) utöver sådan information om verksamhetens miljöpåverkan som kan behöva lämnas enligt första och andra styckena i 6 kap. 1 § ÅRL, ska företag som bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken (1998:808) lämna upplysningar i övrigt om verksamhetens påverkan på den yttre miljön.

Undantas: Däremot undantas följande bestämmelser i 6 kap. ÅRL:

- 2 § om att aktiebolag och ekonomiska föreningar ska i förvaltningsberättelsen även lämnas förslag till dispositioner beträffande bolagets eller föreningens vinst eller förlust. Om bolaget eller föreningen är moderföretag, behöver det inte heller lämnas uppgift om belopp som enligt årsredovisningarna för företag inom koncernen ska föras över från fritt eget kapital i koncernen till bundet eget kapital
- 3 § om upplysningar i ekonomiska föreningar om förändring av medlemsantal m.m.
- 5 § om finansieringsanalysens innehåll.

Tillämpas: 6 kap. 3 § ÅRKL om att kapitaltäckningsanalysens innehåll kommer fortfarande att gälla för institut. Antingen genom att informationen ska lämnas i årsredovisningen eller också genom att det redan i 1 § tredje stycket, som gäller för IFRS-instituts koncernredovisning, föreskrivs att 6 kap. 3 § ÅRKL ska tillämpas.

Ny lagregel: Föreskrivna upplysningar behöver inte lämnas i förvaltningsberättelsen om de lämnas på annan plats i den IFRS anpassade redovisningen. Förvaltningsberättelsen ska i så fall innehålla en hänvisning till den plats där upplysningen lämnas (se 7 kap. 7 § andra stycket ÅRKL respektive 7 kap. 5 § andra stycket ÅRFL).

Tillämpliga lagregler i IFRS-försäkringsföretags förvaltningsberättelse

När det gäller IFRS-försäkringsföretags tillämpning av 6 kap. ÅRFL i koncernförvaltningsberättelsen innebär 7 kap. 5 § ÅRFL i sak följande.

Tillämpas: IFRS-försäkringsföretag ska tillämpa följande bestämmelser i koncernredovisningen.

- Samma lagregler i 6 kap. ÅRL som IFRS-institut (se ovan)
- 6 kap. 2 § ÅRFL om att ange skadeförsäkrings- och livförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt konsolideringen med avseende på kapitalstyrka för de senaste fem åren.

Det kan anmärkas att bestämmelserna om resultatanalys i 6 kap. 3 § ÅRFL inte gäller för koncernredovisningen.

Förändringar pga lagändringar om förvaltningsberättelsen

Lagändringarna innebär inga väsentliga förändringar för förvaltningsberättelsens innehåll i finansiella IFRS-företags koncernredovisning. De undantagna lagreglerna om finansieringsanalys i institut kommer att ersättas av mera utvecklade bestämmelser om kassaflödesanalys enligt IAS 7 Kassaflödesanalys. Eftersom motsvarande regler redan gällt enligt Redovisningsrådets rekommendationer för noterade företag uppkommer i sak ingen större förändringar. Företag får möjligheter att utelämna information i förvaltningsberättelsen med hänvisning till motsvarande information i andra delar av koncernredovisningen.

Skälen för FI:s ställningstagande

Föreskriftsändringar om förvaltningsberättelse och kapitaltäckningsanalys för IFRS-institut

I överensstämmelse med årsredovisningslagarna gäller samtliga regler i 6 kap. FFFS utan undantag för IFRS-instituts koncernredovisning. Detta avser:

- 1 § om att beskriva verksamhetens art och inriktning samt koncernens struktur, väsentliga förändringar i verksamheten samt branschanpassade nyckeltal
- 2 § nyckeltal samt sammandrag av resultat- och balansräkningarna för de senaste fem åren, om det kan ske utan särskilda svårigheter
- 3 § om innehållet i en kapitaltäckningsanalys

Föreskriftsändringar om förvaltningsberättelse och femårsöversikter i IFRS-försäkringsföretag

I överensstämmelse med årsredovisningslagarna gäller samtliga regler i 6 kap. FFFS utan undantag för IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning. Detta avser:

- 1 § om att beskriva verksamhetens art och inriktning samt koncernens struktur och väsentliga förändringar i verksamheten
- 2 § om femårsöversiktens innehåll

Anpassningar av informationen i femårsöversikterna

Föreskrifterna och allmänna råden om femårsöversikterna behöver anpassas till IFRS-företagens koncernredovisning. Det gäller i vart fall att informationen får lämnas enligt tillämpade principer för koncernredovisningen. Detta bör klargöras.

Frågan är om anpassningsregler även behövs till det allmänna rådet om upplysningar om resultat och ekonomisk ställning för försäkringsföretag. Vissa uppgifter utgår nämligen från uppställningsformer enligt ÅRFL som inte säkert kommer att tillämpas i IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning.

Enligt *Skandia* bör det inte alls föreskrivas vilka poster som skall ingå i femårsöversikten, eftersom finansiella IFRS-företag inte kommer att tillämpa de gamla föreskrifterna för balans- och resultaträkningen. Detsamma gäller definitionen av nyckeltal som inte kan beräknas baserade på nuvarande uppställningsformer.

Enligt vår mening bör de lämnade synpunkterna beträffande femårsöversikten i försäkringsföretag åtminstone delvis beaktas. Detta görs genom ett särskilt undantag för IFRS-försäkringsföretags koncernredovisningar. Undantaget har utformats så att företag får göra sådana avvikelser som är nödvändiga med hänsyn till avvikande benämningar och klassificeringar av poster i balansräkningen eller resultaträkningen. Möjligheten kan tillämpas under förutsättning att avvikelserna anges och att information som lämnas är likvärdig med den som följer av allmänna rådet. Detsamma föreskrivs när det gäller rekommenderade nyckeltal.

Något motsvarande undantag har inte ansetts behövligt för kreditinstitut och värdepappersbolag, eftersom reglerna om femårsöversikten inte är lika detaljerade.

Skandia har framhållit att Septemberremissens förslag medger ett undantag från regeln att tillämpa samma redovisningsprinciper som i föregående års koncernredovisning, om det skulle medföra särskilda svårigheter. Företaget avser därför att i årsredovisningen 2005 räkna om 2004 års siffror så att det använder samma principer för 2004 som för 2005. IFRS innehåller dock vissa undantag från likartad tillämpning båda åren, t.ex. för IAS 39. I dessa fall anser företaget att särskilda svårigheter finns och man därmed inte är tvungna att räkna om 2004. Om femårsöversikter ska lämnas föreligger även här särskilda svårigheter att räkna om 2001-2003, varför en sådan jämförelse, enligt *Skandia*, blir i det närmaste meningslös vid övergången till IFRS.

Redovisningsföreskrifterna ger redan idag ett utrymme för att inte behöva räkna om belopp i femårsöversikterna, om det finns särskilda skäl samt detta förhållande och skälen anges. På grund av lag kan FI inte föreskriva något generellt undantag från kravet på femårsöversikter. Frågan om det finns förutsättningar för att göra en omräkning får prövas i den praktiska tillämpningen i det enskilda fallet.

Upplysningar om förändringar i tillämpningen av rörelseregler m.m.

Externa intressenter bör få en god insyn i vilka förändringar som en övergång till nya redovisningsprinciper får för tillämpningen av kapitaltäcknings- och andra rörelseregler. Det bör därför till att börja med lämnas information om de övergångsjusteringar som görs i samband med övergången till internationella redovisningsstandarder. Det bör också lämnas upplysningar om de neutralitetsjusteringar som görs i kapitalbasen med anledning av nya principer som inte tidigare varit tillåtna. Här är det fråga om sådana justeringar som ska göras i rapporteringen till FI pga nya rörelseföreskrifter för IFRS-företag. Denna information ska lämnas inom ramen för kapitaltäckningsanalysen i kreditinstitut och värdepappersbolag och inom ramen för övriga upplysningar om solvens i femårsöversikten i försäkringsbolag.

I vart fall för år 2005 ska IFRS-företagen också mera allmänt beskriva förändringarna för tillämpningen av olika rörelseregler jämfört med om äldre regler tillämpats. Det gäller i första hand förändringarna i kapitalkravet för kreditinstitut och värdepappersbolag samt finansiella företagsgrupper. Det gäller också förändringar i stora exponeringar och andra underlag för tillämpliga rörelseregler. Här bör upplysningarna om förändringarna kunna relateras till tidigare tillämpade redovisningsprinciper. Det kan i sammanhanget erinras om att principerna för beräkningen av solvensmarginalen för försäkringsföretag inte förändras, eftersom solvensmarginalen ska beräknas på försäkringstekniska avsättningar klassificerade och värderade enligt FRL.

Syftet med upplysningarna är att ge underlag för externa intressenter att kunna bedöma eventuella förändringar av nya redovisningsregler i kapitalbas, kapitalkravet, stora exponeringar i kreditinstitut och värdepappersbolag samt försäkringsbolag, förändringar avseende placeringskrav och förmånsrätt i försäkringsföretag samt andra tillämpliga matchnings- och riskspridningsregler. Upplysningarna ligger därför utanför sådana upplysningar som ska lämnas enligt internationella redovisningsstandarder.

Som *Skandia* anmärkt innehåller internationella redovisningsstandarder krav på tilläggsupplysningar om effekterna av en övergång till IFRS i koncernredovisning och delårsrapport (jfr IFRS 1 Första gången International Financial Reporting Standards tillämpas). Denna avstämning skall bl.a. omfatta eget kapital vid ingången och utgången av 2004 samt effekter på resultat- och balansräkning för år 2004. När resultatet för 2005 publiceras kommer detta att baseras på IFRS. För jämförelsesåret 2004 kommer siffror att visas i enlighet med IFRS.

Det kan vidare framhållas att FI:s gällande redovisningsföreskrifter innebär att tilläggsupplysningar av liknande slag bör lämnas även i koncernredovisningar för räkenskapsåret 2004. Enligt allmänna råd till 4 kap. 45 § FFFS 2003:11 respektive 5 kap. 42 § FFFS 2003:13 bör företag som omfattas av artikel 4 i IAS-förordningen lämna upplys-

ningar om övergången till internationella redovisningsstandarder. Upplysningarna bör minst innehålla bl.a. en utvärdering av genomförandet hittills, en beskrivning av identifierade väsentliga skillnader mellan tillämpade redovisningsprinciper och redovisningsprinciper enligt sådana standarder som sannolikt kommer att tillämpas av försäkringsföretag för det räkenskapsår som inleddes den 1 januari 2005. Upplysningarna bör också innehålla en beloppsmässig jämförelse mellan redovisningsprinciper för posterna inom eget kapital vid rapportperiodens ingång och utgång, posterna i resultaträkningen och posterna i finansieringsanalysen samt en närmare förklaring av effekterna för varje post. Uppgifterna bör lämnas i den mån de finns tillgängliga.

Kan informationen lämnas på annan plats än i förvaltningsberättelsen?

Lagarna innehåller bestämmelser om att upplysningar inte behöver lämnas i förvaltningsberättelsen under förutsättning att samma information lämnas på annan plats i redovisningen och att det hänvisas till den plats där uppgiften lämnats (se 7 kap. 5 § andra stycket ÅRKL och 7 kap. 7 § andra stycket ÅRFL.)

Bestämmelsen kan även tillämpas på upplysningar som ska lämnas i koncernförvaltningsberättelsen enligt FI:s föreskrifter och allmänna råd. Något allmänt råd om detta har inte bedömts nödvändigt.

3.7 Andra koncernredovisningsregler

FI:s ställningstagande: Av 7 kap. 2 § FFFS 2004:20 och 7 kap. 3 FFFS 2004:21 framgår vilka föreskrifter och allmänna råd som ska tillämpas i IFRS-instituts respektive IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning. Övriga föreskrifter och allmänna råd i 7 kap. FFFS behöver inte tillämpas för de finansiella IFRS-företagens koncernredovisningar.

Septemberremissens förslag överensstämmer med FI:s ställningstagande. *Skandia* anser att FI bör uttala sig om huruvida icke-vinstutdelande livbolag bör konsolideras i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen. *FAR* anser att något sådant uttalande inte bör göras. Enligt *Skandia* bör skattekopplingen och svårigheten att ha gemensamma uppställningsformer i en årsredovisning enligt ÅRFL och en koncernredovisning enligt internationella redovisningsstandarder kunna utgöra särskilda skäl för att använda olika redovisningsprinciper för juridisk person och koncern.

Bakgrund

Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen

Enligt kommissionens tolkning av IAS-förordningen är det den nationella lagstiftningen med utgångspunkt från redovisningsdirektiven som avgör huruvida det är nödvändigt att upprätta koncernredovisning. Om det emellertid är nödvändigt att upprätta koncernredovisning är det kraven i de godkända internationella redovisningsstandarderna som kommer att bestämma konsolideringens omfattning och därigenom vilka enheter som bör medtas i dessa koncernredovisningar och på vilket sätt de bör tas in i koncernredovisningen.

ÅRKL och ÅRFL

Bedömningen enligt prop. 2004/05:24 överensstämmer med EG-kommissionens. Därför bör enligt lagstiftningen frågan om huruvida ett företag är att klassificera som moderföretag liksom frågan om vilka moderföretag som ska upprätta koncernredovisning och vilka som är undantagna från denna skyldighet även i framtiden bedömas med utgångspunkt i årsredovisningslagarna och EG-direktiven. Frågan om vilka dotterföretag som ska konsolideras i redovisningen och vilka metoder som ska tillämpas vid konsolideringen ska dock bedömas med utgångspunkt i internationella redovisningsstandarder.³²

Tillämpas: Enligt lag ska följande bestämmelser om koncernredovisningen gälla för finansiella IFRS-företag:

7 kap. 1 § ÅRKL respektive 7 kap. 1 § ÅRFL som anger den legala skyldigheten att upprätta en koncernredovisning.

7 kap. 2 och 4 §§ ÅRL som gäller enligt 7 kap. 2 § ÅRKL respektive ÅRFL om förutsättningar för undantag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning samt att koncernredovisningen ska innehålla en förvaltningsberättelse.

7 kap. 5 § ÅRKL om att ett instituts undantag från skyldigheten att upprätta koncernredovisning också ska förutsätta att moderföretaget är ett institut som har rätt att ta emot inlåning och att dotterföretagets åtaganden har garanterats av moderföretaget.

7 kap. 6 § ÅRKL om vissa tilläggsupplysningar i moderföretagets årsredovisning i fall 5 § tillämpas.

7 kap. 12 § ÅRL om gemensamma värderingsprinciper för koncernredovisningen och årsredovisningen,

³² Se prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag, s. 78.

Undantas: Däremot undantas 7 kap. 2 § ÅRKL respektive ÅRFL som anger att följande regler i 7 kap. ÅRL om koncernredovisningen ska tillämpas: 4 § första stycket om koncernredovisningens andra delar än förvaltningsberättelsen, 5 § om dotterföretag som ska omfattas av koncernredovisningen, 6 § om överskådlighet, god redovisningssed och rättvisande bild, 7 § andra stycket om valuta, 8 § första stycket första meningen om allmänna krav på koncernbalansräkningen och koncernresultaträkningen, 9 § om minoritetsandelar, 10 § om balansdag, 13 § om elimineringar mellan koncernföretag, 15 § om förändringar i koncernens sammansättning, 16 och 17 §§ om uppgifter om dotterföretag och vissa andra företag, 18-24 §§ om hur dotterföretag ska räknas in i koncernredovisningen samt 25-30 §§ om hur andelar i intresseföretag och vissa andra företag ska räknas in i koncernredovisningen.

Redovisningsmässiga förändringar pga lagändringarna

Ovan nämnda lagbestämmelserna ersätts delvis av regler i IAS 27 Koncernredovisning och separata finansiella rapporter samt IAS 28 Innehav i intresseföretag. Äldre versioner av standarderna har väsentligen motsvarats av RR 1 Koncernredovisning. Nya IAS 27 och IAS 28 samt IFRS 3 som antagits av IASB under år 2004 innebär dock flera större materiella förändringar i förhållande till tidigare. Ändringarna innebär bl.a. att möjligheten att underlåta att konsolidera dotterföretag med avvikande verksamhet utgår. Detsamma gäller poolningsmetoden. Vidare ersätts årliga avskrivningar på goodwill av ett förfarande med en minst årlig nedskrivningsprövning.³³

Genom att 7 kap. 12 § ÅRL ska tillämpas i IFRS-företagens koncernredovisning kan IFRS-företag behöva välja sådana värderingsprinciper i koncernredovisningen som tillämpas i årsredovisningen, om inte IFRS kräver annat. Lagbestämmelsen innebär nämligen att gemensamma värderingsprinciper ska tillämpas i årsredovisningen och koncernredovisningen om det inte finns särskilda skäl. Avsteg från principer som används i koncernredovisningen är godtagna i årsredovisningen av skattemässiga skäl genom RR 31 Redovisning i juridisk person.³⁴ Bestämmelsen är begränsad till gemensamma värderingsprinciper och innebär i sig inget krav på att ha gemensamma uppställningsformer i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Skälen för ställningstagandet

Föreskriftsändringar om koncernredovisningen för IFRS-institut

Undantas: Med utgångspunkt i det urval som lagstiftaren gjort undantas IFRS-institut från föreskrifter om konsolidering av företag i 7 kap.

³³ En jämförelse av Redovisningsrådets rekommendationer och internationella redovisningsregler. Dokumentet finns tillgängligt på FI:s hemsida www.fi.se, under Regler/FI:s författningssamling/2004:20 respektive 2004:21.

³⁴ Se Motivpromemoria 2, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

FFFS. Det innebär i förhållande till FFFS 2003:11 undantag från följande regler.

- 2 § om när tillfälliga innehav av dotterföretag ska konsolideras
- 3 § om undantag från konsolidering vid avvikande verksamhet
- allmänna råd om förenklad konsolidering av banker

Föreskriftsändringar om koncernredovisningen för IFRS-försäkringsföretag

Undantas: Med utgångspunkt i lagstiftningens undantas IFRS-försäkringsföretag från regler om konsolidering i 7 kap. FFFS. Detta innebär i förhållande till 2003:13 undantag från följande regler.

- 2 § om när tillfälliga innehav av dotterföretag ska konsolideras
- 3 § om upplysningar om dotterföretag som inte konsolideras
- allmänna råd om förenklad konsolidering av bank

Redovisningsmässiga förändringar pga föreskriftsändringarna

Tillämpningen av IFRS innebär minst lika långtgående krav som i FI:s redovisningsföreskrifter på att konsolidera dotterföretag. En tillämpning av IFRS innebär vidare att en förenklad konsolidering inte blir möjlig utan ska göras s.k. rad för rad.

Som tidigare angetts uppkommer också förändringar i koncernredovisningen pga att nya värderings- och redovisningsprinciper ska tillämpas (se avsnitt 3.2–3.6 ovan).

Frågor om konsolidering av olika företag enligt internationella redovisningsstandarder är i första hand en fråga för den praktiska tillämpningen och det IAS-organ som har till uppgift att tolka internationella redovisningsstandarder (IFRIC). Frågan bör således inte behandlas i ett allmänt råd för räkenskapsåret 2005.

3.8 Delårsrapport

FI:s Ställningstagande: Finansiella IFRS-företag undantas från flertalet regler om delårsrapporter i redovisningsföreskrifterna.

IFRS-institut ska i fråga om delårsrapporten för en koncern endast tillämpa reglerna om upplysningar om revisorsgranskning och kapitaltäckningsgraden samt insändande av delårsrapport. Vidare bör IAS 34 Delårsrapportering tillämpas.

IFRS-försäkringsföretag ska i fråga om delårsrapporten för en koncern endast tillämpa allmänna råden när delårsrapport bör upprättas, allmänna principer för vad den ska omfatta, upplysningar om revisorsgranskning samt insändande av delårsrapport. Vidare bör IAS 34 Delårsrapportering tillämpas.

Nya upplysningar om gruppbaserad solvens – som behandlas i Motivpromemoria 3, Nya tilläggsupplysningar för finansiella företag – ska även lämnas i IFRS-försäkringsföretags delårsrapport för koncernen.

Septemberremissens förslag överensstämmer med FI:s ställningstagande.

Remissinstanserna har generellt lämnat IAS-projektets förslag utan erinran. *Skandia* anser att reglerna om delårsrapport bör omformuleras så att hänvisningen till nyckeltalen i 6 kap. 2 § tas bort. Dessa nyckeltal baseras nämligen på definitioner som inte finns i IFRS.

Bakgrund

Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen

Det finns inte någon direkt inverkan på delårsrapporteringskraven eftersom IAS-förordningens tillämpningsområde endast omfattar årsbokslut och koncernredovisning.³⁵ I den utsträckning ett bolag är skyldigt att upprätta en delårsrapport och om denna rapport upprättas på en grundval som är förenlig med års- (eller koncern-) redovisningen, är det enligt kommissionen entydigt att det föreligger en indirekt effekt av övergången till IFRS.³⁶

IAS-utredningen

Enligt IAS-utredningen omfattar artikel 4 i IAS-förordningen bara koncernredovisningen i noterade företag och inte vare sig årsredovisningen eller delårsrapporten. När det gäller delårsrapporteringen bör ett noterat moderföretag däremot enligt utredningen tillämpa IFRS regelverk (IAS 34) såvitt gäller information om koncernen. Denna fråga bör dock enligt utredningen behandlas inom ramen för den kompletterande normgivningen. Utredningen hänvisar i frågan till förarbetena till ändringar i årsredovisningslagen (prop. 1997/98:118 s. 21 f). Där uttalas bl.a. att det inte finns någon skyldighet att upprätta särskilda delårsrapporter för koncernen. Däremot är moderbolag i större koncerner skyldiga att i sina delårsrapporter lämna samma upplysningar om koncernen som de har lämnat om bolaget självt (se 9 kap. 3 § andra stycket ÅRL). Även om lagen inte uttryckligen fordrar det är det, enligt uttalandet, naturligt att koncernupplysningarna lämnas med

³⁵ Detta har inte förhindrat man inom ramen för IAS-förordningen godkänt IAS 34 som reglerar delårsrapporter.

³⁶ Se Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen, s. 8

analog tillämpning av de regler som gäller för upprättande av koncernredovisning.

Årsredovisningslagarna

När det gäller IFRS-instituts delårsrapporter innebär 9 kap. ÅRKL att IFRS-institut ska tillämpa samtliga lagregler i 9 kap. ÅRL även avseende upplysningarna om en koncern. Detta avser: 1 § om skyldigheten att lämna en delårsrapport, 2 § om årsredovisningslagens tillämpning avseende den period som rapporten ska avse, hur rapporten ska tillhandahållas och dess innehåll, bl.a. att moderföretag ska lämna uppgifter om en koncern, 3 § om särskilda regler om delårsrapportens tillhandahållande och innehåll, bl.a. att uppgifter om koncernen ska lämnas oavsett dess storlek och att utvecklingen av utlåningen och inlåningen sedan föregående räkenskapsårs ingång ska beskrivas, och 4 § om föreläggande och utdömande av vite.

Försäkringsföretag är inte enligt lag skyldiga att upprätta delårsrapporter. Regler om delårsrapporter för försäkringsföretag finns däremot i allmänna råd från FI.³⁷ Endast försäkringsföretag vars balansomslutning enligt fastställd balansräkning för det närmaste föregående räkenskapsåret överstiger 1 miljard kronor förordas upprätta delårsrapporter. I fråga om delårsrapporternas utformning och innehåll finns allmänna råd som utformats med utgångspunkt i vad som gäller enligt årsredovisningslagen och redovisningsföreskrifterna för institut.

Skälen för FI:s ställningstagande:

Föreskriftsändringar om delårsrapporter för IFRS-institut

FI:s redovisningsföreskrifter reglerar på ett mer utförligt sätt än lagstiftningen delårsrapporternas innehåll. Därför behöver redovisningsföreskrifterna anpassas med hänsyn till att IFRS-företag ska tillämpa IAS-förordningen i koncernredovisningen. Anpassningarna behöver mer konkret göras i fråga om delårsrapportens utformning och innehåll i den del som avser koncernen. Med utgångspunkt i FFFS 2003:11 finns följande regler om delårsrapporter.

- I 9 kap. 1 § anges att delårsrapporten i institut ska upprättas med tillämpning av de bestämmelser för årsredovisning som finns i 1-4 kap. Vidare ska vissa bestämmelser om tilläggsupplysningar för årsredovisningen även lämnas i en delårsrapport.
- I 9 kap. 2 och 3 §§ FFFS finns vissa förenklade värderingsregler för fastigheter och generella reserver.

³⁷ Se 8 kap. FFFS 2004:21.

- I 9 kap. 4 och 5 §§ finns regler om att en balansräkning i sammandrag ska ingå och att resultaträkningen ska innehålla vissa poster.
- Enligt 9 kap. 6 § ska delårsrapporten upprättas i överensstämmelse med principerna för den senaste årsredovisningen med upplysningar om avvikelser gjorts.
- Enligt 9 kap. 7 § ska det anges om företagets revisorer granskat delårsrapporten.
- Enligt allmänna råd under 9 kap. 7 § bör det även lämnas översiktliga upplysningar om övergången till internationella redovisningsstandarder.
- Enligt 9 kap. 8 § ska det lämnas upplysningar om kapitaltäckningsgraden enligt kapitaltäckningsbestämmelserna. Motsvarande uppgifter ska lämnas för en finansiell företagsgrupp av den som är skyldig att upprätta en gruppbaserad redovisning.
- 9 kap. 9 § kräver upplysningar om derivat i vissa fall.
- 9 kap. 10 § reglerar insändande av delårsrapport och att FI ska underrättas om innehållet innan en publicering.

Undantas: IFRS-företag bör upprätta sin delårsrapport – i den del som avser koncernen – i enlighet med regler om koncernredovisningens innehåll som följer av IAS-förordningen. Därför bör inte reglerna om delårsrapportens materiella innehåll motsvarande 9 kap. 1-5 §§ FFFS 2003:11 gälla för IFRS-institutens delårsrapport för koncernen. Även 9 kap. 6 § FFFS bör därför undantas i samma omfattning. Det samma gäller för upplysningarna om derivat enligt 9 kap. 9 § FFFS.

Tillämpas: Däremot bör föreskrifterna i 9 kap. 7 § FFFS 2003:11 om upplysningar om revisorsgranskning och om kapitaltäckningsgraden även fortsättningsvis gälla för IFRS-företagens delårsrapporter. Det samma gäller reglerna i 9 kap. 10 § om insändande av delårsrapport och underrättelserna om innehållet.

Frågan är om även allmänna råden under 9 kap. 7 § FFFS om övergången till IFRS ska gälla även för IFRS-företag? Råden får dock i praktiken endast betydelse för det räkenskapsår som föregår det räkenskapsår när olika IFRS börjar tillämpas. För räkenskapsåret 2005 får rådet alltså bara betydelse för sådana företag som har skuldebrev noterade och som valt att utnyttja övergångsfristen i lag.

Hänvisning till IAS 34: Såsom framgått ovan är IAS-förordningen inte direkt tillämplig på delårsrapporter ens i den del som avser koncerner. Därför bör en hänvisning göras till IAS 34 Delårsrapporter

även för finansiella IFRS-företag. Detta är i enlighet med IAS-utredningens ovan redovisade bedömning.

Föreskriftsändringar om delårsrapporter i IFRS-försäkringsföretag

Delårsrapporternas innehåll i försäkringsföretag regleras genom FI:s allmänna råd i 8 kap. FFFS 2003:13. På samma sätt som för institut ges detaljerade regler om innehållet i rapporten. Eftersom lagstiftning saknas ges även grundläggande regler om upprättande och utformningen av delårsrapport.

- Enligt första stycket bör försäkringsföretag vars balansomslutning överstiger 1 miljard kronor upprätta minst en delårsrapport för ett räkenskapsår som omfattar mer än 10 månader. Finansiella holdingföretag som tillämpar ÅRFL och vars koncernbalansomslutning överstiger nämnda belopp bör också tillämpa allmänna råden.
- Enligt andra stycket bör tillämpas vissa bestämmelser enligt 9 kap. 1 § ÅRL om den period rapporten ska avse m.m., 2 § om tillhandahållande av delårsrapport, 3 § om rapportens allmänna innehåll och 4 § om jämförelseuppgifter.
- I tredje stycket anges att delårsrapporten i försäkringsföretag ska upprättas med tillämpning av de bestämmelser för årsredovisningen som finns i 1-4 kap. FFFS.
- Enligt fjärde stycket första meningen bör ett moderföretag lämna upplysningar enligt nedan samt balans- och resultaträkning för en koncern. Enligt samma stycke andra meningen görs ett undantag för moderföretag vars moderföretag i sin tur lämnar upplysningar enligt ÅRFL och FFFS.
- Femte stycket reglerar när ett moderföretag behöver lämna separata upplysningar för företaget.
- Enligt sjätte stycket ska en balansräkning i sammandrag tas in och bedömd full skatt beaktas för en koncern.
- Sjunde stycket anger, med utgångspunkt i resultatposterna enligt ÅRFL, vilka resultatposter som delårsrapporten minst ska innehålla.
- Åttonde stycket behandlar bokslutsdispositioner.
- Nionde stycket förordar upplysningar om redovisningsprinciper och rubricering av poster avviker från den senaste årsredovisningen.

- Under rubriken särskilda upplysningsregler förordas att det av delårsrapporten framgår i vilken utsträckning rapporten granskats av revisor (tionde stycket), upplysningar om övergången till internationella redovisningsstandarder (elfte stycket) och uppgifter om konsolideringskapital, kapitalbas, erforderlig solvensmarginal, väsentliga nyckeltal och väsentliga förändringar under året av övervärden på tillgångar (tolfte stycket).
- Enligt trettonde stycket bör delårsrapporten i två exemplar sändas in till FI och senast två månader efter rapportperiodens utgång.

Undantas: Eftersom IFRS-försäkringsföretag bör upprätta sin delårsrapport – i den del den avser koncernen – i enlighet med regler om koncernredovisningens innehåll som följer av IAS-förordningen, bör med utgångspunkt i FFFS 2003:13 inte tredje stycket, fjärde stycket, eller sjätte – nionde stycket gälla för IFRS-företag.

Tillämpas: IFRS-företag bör däremot tillämpa regler motsvarande första och fjärde styckena. Dessa stycken innehåller allmänna råd om i vilka fall delårsrapporter bör upprättas. Detsamma gäller reglerna i andra stycket om tillämpningen av vissa bestämmelser i ÅRL, som kan tillämpas av samma skäl som institut tillämpar de aktuella lagbestämmelserna. Även de allmänna råden i tionde stycket avseende upplysningar om revisorsgranskning bör gälla för IFRS-företagens delårsrapporter även i den del som avser koncernen.

Upplysningar enligt nuvarande tolfte stycket om konsolideringskapital, solvens, väsentliga nyckeltal och väsentliga förändringar under året av övervärden på tillgångar, bör tillämpas även i en delårsrapport för företag som upprättar en koncernredovisning enligt IAS-förordningen. Motsvarande anpassningar som föreslås för femårsöversiktterna i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen, bör dock även gälla för de uppgifter som förordas för koncernen i delårsrapporten (se vidare avsnitt 3.6). Detta bör klargöras i de allmänna råden.

Frågan om delårsrapporten bör innehålla upplysningar om solvensmarginal och kapitalbas m.m. för en försäkringsgrupp behandlas i en särskild promemoria.³⁸

Hänvisning till IAS 34: På samma sätt som för IFRS-institut bör hänvisningen till IAS 34 omfatta IFRS-försäkringsföretags delårsrapport för koncernen.

³⁸ Se Motivpromemoria 3, Nya tilläggsupplysningar för finansiella företag.

3.10 Antagandet av IAS 39 med vissa undantag

FI:s ställningstagande: Det införs inte några särskilda föreskrifter och allmänna råd för IFRS-företagens koncernredovisning med anledning av att IAS 39 godkänts med vissa undantag.

I **Septemberremissen** diskuterades frågan om IAS 39 inte skulle bli godkänd. Enligt förslaget borde FI inom EG-direktivens och IAS-förordningens ramar genom föreskrifter ange vilka regler om finansiella instrument som skulle tillämpas i IFRS-företagens koncernredovisning.

Remissinstanserna hade överlag ingen invändning mot förslaget. *Svenska Bankföreningen* ansåg att säkringsredovisning med anskaffningsvärdering borde tillåtas.

Skälen för FI:s ställningstagande: När Septemberremissen sändes ut var det osäkert om IAS 32 Finansiella instrument; Upplysningar och klassificering, och IAS 39 Finansiella instrument; Redovisning och värdering, skulle komma att godkännas för tillämpning inom ramen för IAS-förordningen. IAS 32 och IAS 39 har numera godkänts av EG-kommissionen. IAS 39 har dock godkänts med undantag av bestämmelserna om användningen av valmöjligheten att redovisa skulder till verkligt värde och vissa av bestämmelserna avseende säkringsredovisning. FI har därför övervägt om det bör införas några särskilda föreskrifter eller allmänna råd till följd av undantagen.

Tidigare har EG-kommissionen behandlat vad som ska gälla för icke godkända standarder i enlighet med följande:³⁹

I tillämpliga fall föreskriver IAS-förordningen att redovisningen ska utarbetas i enlighet med godkända IAS-standarder, dvs. IAS-standarder som antagits av EU med stöd av IAS-förordningen. Om en standard inte godkänds är det följaktligen inte nödvändigt eller i vissa fall inte tillåtet för ett bolag att tillämpa den vid utarbetandet av sin redovisning i enlighet med IAS-förordningen.

Om en standard som ännu inte har godkänts av EU inte är oförenlig med de godkända standarderna och uppfyller de villkor som fastställs i IAS 8 p. 10-12⁴⁰, kan den användas som vägledning.

Om en standard har förkastats av EU men inte är oförenlig med godkända standarder och uppfyller de villkor som fastställs i IAS 8 p. 10-12, kan den användas som vägledning.

³⁹ Se Kommissionens kommentarer till IAS-förordningen, s. 4 f.

⁴⁰ Kommissionens kommentarer hänvisar till IAS 1.22 vars innehåll numera återfinns i IAS 8 p. 10-12. Enligt IAS 8 p. 10-12 utarbetar företagsledningen, i avsaknad av tillämplig IFRS, redovisningsprinciper som leder till information som är (a) relevant som underlag för användarnas ekonomiska beslutsfattande och (b) tillförlitlig. Vid denna bedömning beaktar ledningen (a) krav och vägledning i IFRS som behandlar liknande och närbesläktade frågor; (b) de definitioner, kriterier för redovisning och koncept rörande värdering av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader som anges i *Föreställningsramen* samt (c) uttalanden från andra normgivare och vedertagen branschpraxis, dock endast i den mån dessa är förenliga med (a) och (b) ovan.

Om en förkastad standard strider mot en standard som har blivit godkänd – exempelvis i det fall en godkänd standard ändras – får den förkastade standarden inte tillämpas. Företaget måste fortsätta att fullt ut tillämpa den standard som godkänts av EU.

I IAS 1 föreskrivs att noterna till ett företags finansiella rapporter ska innehålla information om grunden för upprättandet av de finansiella rapporterna samt de specifika redovisningsprinciper som valts och som tillämpas. Dessa krav kommer att göra det nödvändigt att tydligt upplysa om både vilka standarder som tillämpats och om eventuella övriga standarder eller tolkningar som bolaget har tillämpat med stöd av punkterna 20 och 22 i IAS 1.

I enlighet med kommissionens kommentarer till IAS-förordningen skulle det alltså inte vara nödvändigt enligt *IAS-förordningen* att tillämpa IAS 39, om inte standarden antagits av EG-kommissionen. Eftersom IAS 39 är förenlig med tidigare godkända standarder och knappast kan bedömas såsom oförenliga med IAS 1 p. 22 skulle IAS 39 i enlighet med denna tolkning i vart fall ha tjänat som vägledning.⁴¹ Detta skulle i vart fall ha gällt fram till ett godkännande eller ett förkastande.

I december 2004 har emellertid EG-kommissionen godkänt IAS 39, men med två undantag i avvaktan på att frågorna under 2005 förutsätts bli lösta under av IASB. Undantagen avser möjligheten att tillämpa en heltäckande verkligt värdeoption och vissa krav på säkringsredovisning.

Undantaget avseende en heltäckande verkligt värdeoption motiveras sammanfattningsvis av synpunkter från ECB och tillsynsmyndigheter representerade inom Basel-kommittén, vilka föranlett ett förslag med begränsningar från IASB. Vidare framhålls att det fjärde direktivet inte tillåter värdering till verkligt värde av egna skulder.

Undantaget avseende vissa krav vid säkringsredovisning motiveras av synpunkter från en majoritet av europeiska banker om att reglerna kan leda till oproportionerliga och kostsamma förändringar samt oberättigad volatilitet. Företag kan här välja att tillämpa kraven och medlemsländerna kan kräva att kraven tillämpas eftersom EG-regler saknas.⁴²

I ett särskilt PM till beslutet har EG kommissionen behandlat ofta återkommande frågor kring godkännandet. Frågan om medlemsstaterna kan tillåta eller kräva att de undantagna reglerna om säkringsredovisning följs har besvarats på följande sätt.

Yes. The **hedge accounting carve-out** relates essentially to the manner in which hedge effectiveness is applied. Since the EU Accounting Directives do not contain provisions on hedge accounting, Member States may therefore require companies to comply fully with the hedge accounting provisions of

⁴¹ Vad "tjäna som vägledning" innebär i praktiken har inte utvecklats närmare i kommissionens dokument. Möjligen skulle man förenklat kunna anta att de har en ställning liknande svenska allmänna råd.

⁴² Se MEMO/04/265 IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement – Frequently Asked Questions (FAQ) av den 19 november 2004.

IAS 39, including those that have been carved out. In doing so, Member States should take account of the reasons for this carve out – namely, to address concerns particularly of those banks that are operating in a fixed interest rate environment. Member States may only act in this way as long as the Commission has not adopted a revised standard covering these issues or has not explicitly rejected its adoption on the basis of the criteria in Article 3 (2) of the IAS Regulation such as going against “the true and fair view principle”. As the carve-out has been decided only on procedural grounds awaiting future improvements of IAS 39, Member States are entitled to require companies to apply the full hedging requirements of IAS 39, thus prohibiting the use of the carved-out provisions on hedge accounting.

Frågan om medlemsstaterna kan tillåta eller kräva att företag tillämpar en heltäckande option att värdera till verkligt värde har besvarats på följande sätt.

No. Since the **full fair value option** is contrary to Article 42a of the Fourth Company Law Directive, a Member State cannot permit or require its full use. Article 42a, which was introduced into the Fourth Company Law Directive by the Fair Value Directive (Directive 2001/65/EC) and which should have been written into national law by Member States by 1 January 2004 by the latest, restricts the types of liabilities that may be subject to valuation at fair value. It does not allow the fair valuation of all liabilities of a company. The main category of liabilities excluded from fair valuation is that of own debt. A Member State can also permit or require companies to fair value liabilities under Article 31 of the Insurance Accounts Directive (Directive 1991/674/EEC). Article 31 allows insurance companies, in the case of unit-linked contracts, to value liabilities – where the policyholders bear the investment risk or where benefits are determined by a certain index – according to the value of the underlying units, assets, share index or reference value.

Som tidigare anförts finner FI – i överensstämmelse med ÅRKL och ÅRFL – inte skäl att närmare ange vilka värderingsregler som ska tillämpas i finansiella IFRS-företags koncernredovisning (se avsnitt 3.4). FI kräver därför inte heller att de undantagna kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39 ska tillämpas för räkenskapsåret 2005.

Frågan om tillämpningen av godkända IAS 39 i årsredovisningen behandlas i en annan motivpromemoria.⁴³

3.11 Ikraftträdande och övergångsfrågor

FI:s ställningstagande: De ändrade koncernredovisningsföreskrifterna för IFRS-företag tillämpas på räkenskapsår som påbörjas från och med den 1 januari 2005, om företaget obligatoriskt eller frivilligt tillämpar IAS-förordningen.

⁴³ Se Motivpromemoria 2, Nya årsredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

Företag som enbart har skuldebrev noterade på en börs, auktoriserad marknadsplats eller annan reglerad marknad ska tillämpa de nya koncernredovisningsföreskrifterna endast om företaget avstår från att utnyttja den särskilda övergångsfristen i lag.

Skälen för FI:s ställningstagande: IAS-förordningen ska obligatoriskt tillämpas i koncernredovisningen av noterade finansiella företag från och med det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2005 eller senare. IAS-förordningen får frivilligt tillämpas i onoterade finansiella företags koncernredovisning från och med samma tidpunkt. I sådana fall tillämpas även de nya koncernredovisningsföreskrifterna.

För de företag som enbart har skuldebrev noterade på en reglerad marknad medges en särskild övergångsfrist enligt lagen (2004:1172) om tidpunkt för vissa företags tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. De nya föreskrifterna från FI om koncernredovisningen omfattar ”företag som tillämpar 7 kap. 7 och 8 §§ ÅRKL” respektive ”företag som tillämpar 7 kap. 5 och 6 §§ ÅRFL” (se 7 kap. 2 § FFFS 2004:20 och 7 kap. 3 § FFFS 2004:21). Därför kommer de nya föreskrifterna enbart att gälla för nämnda företag i den mån som de väljer att tillämpa IAS-förordningen redan från och med år 2005. Någon särskild övergångsföreskrift behövs därför inte i FI:s redovisningsföreskrifter för företag som enbart har skuldebrev noterade.

4. Specialmotivering

4.1 Partiell kommentar till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:20) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

7 kap. 2 §

I paragrafen anges vilka föreskrifter från FI som måste tillämpas i en koncernredovisning som ett ÅRKL-företag obligatoriskt eller frivilligt upprättar enligt IAS-förordningen. I förekommande fall tillämpas även allmänna råd till angivna föreskrifter.

Av punkten a) och b) följer att vissa upplysningar ska lämnas om s.k. övertagen egendom. Vad som övertagen egendom definieras i 1 kap. 2 §. Definitionen i sig har justerats med hänsyn till ny bank- och finansieringsrörelselag. Motiven för upplysningskraven har kommenterats i avsnitt 3.5.

Av punkten c) följer att uppgifter ska lämnas om huruvida företaget upprättat sin redovisning enligt föreskrifter från FI. Förutom numret anges alltså även om företaget i sin koncernredovisning följer tillämpliga föreskrifter från FI eller inte.

Punkten d) innebär att IFRS-instituts koncernförvaltningsberättelse ska upprättas enligt samma föreskrifter och allmänna råd som andra kreditinstitut och värdepappersbolag (jfr dock 7 kap. 3 §). Redan av lag följer att föreskrivna upplysningar inte behöver lämnas i förvaltningsberättelsen under förutsättning att samma information lämnas på annan plats i redovisningen och att det hänvisas till den plats där uppgiften lämnats (se 7 kap. 5 § andra stycket ÅRKL).

Allmänna rådet efter 7 kap. 2 §

Regeln innebär att såväl noterade som onoterade kreditinstitut och värdepappersbolag bör tillämpa RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

7 kap. 3 §

Paragrafen innehåller vissa anpassningsregler för IFRS-institutens koncernredovisningar.

Punkten a) träffar sådana tilläggsupplysningar som ska lämnas enligt 7 kap. 2 § a) och b). Det är nämligen inte säkert att företag som upprättar koncernredovisning med stöd av IAS-förordningen kommer att redovisa motsvarande poster och i vart fall inte enligt uppställningsformerna i bilaga 1 och 2. Upplysningarna ska då i stället avse poster som innehåller motsvarande intäkter, kostnader, tillgångar eller skul-

der. Detta överensstämmer med vad som enligt förarbetena gäller för upplysningskrav som behållits i lag.⁴⁴

I punkten b) klargörs att informationen i koncernförvaltningsberättelsen ska lämnas enligt tillämpade principer för koncernredovisningen.

8 kap. 11 §

I paragrafen anges vilka föreskrifter och allmänna råd som måste tillämpas i en delårsrapport för koncernen av ÅRKL-företag som obligatoriskt eller frivilligt upprättar en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.

4.2 Partiell kommentar till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag

7 kap. 3 §

I paragrafen anges vilka föreskrifter från FI som måste tillämpas i en koncernredovisning som ett ÅRFL-företag obligatoriskt eller frivilligt upprättar enligt IAS-förordningen. I förekommande fall tillämpas även allmänna råd till angivna föreskrifter.

Av punkten a) – e) följer att vissa upplysningar ska lämnas om bl.a. fordringar och skulder avseende direkt försäkring. Motiven för upplysningskraven har kommenterats i avsnitt 3.5.

Av punkten f) följer att uppgifter ska lämnas om huruvida företaget upprättat sin årsredovisning enligt föreskrifter från FI. Förutom FFFS-numret anges alltså även om företaget i sin koncernredovisning följer tillämpliga föreskrifter från FI eller inte.

Punkten g) innebär att IFRS-försäkringsföretagens koncernförvaltningsberättelse ska upprättas enligt samma föreskrifter och allmänna råd som andra kreditinstitut och värdepappersbolag (jfr dock 7 kap. 4 §). Redan av lag följer att föreskrivna upplysningar inte behöver lämnas i förvaltningsberättelsen under förutsättning att samma information lämnas på annan plats i redovisningen och att det hänvisas till den plats där uppgiften lämnats (se 7 kap. 7 § andra stycket ÅRKL).

Allmänna rådet efter 7 kap. 3 §

Regeln innebär att såväl noterade som onoterade försäkringsföretag bör tillämpa RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

⁴⁴ Se prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag, s. 81.

7 kap. 4 §

Paragrafen innehåller vissa anpassningsregler för IFRS-försäkringsföretagens koncernredovisningar.

Punkten a) träffar sådana tilläggsupplysningar som ska lämnas enligt 7 kap. 3 § a) – e). Det är nämligen inte säkert att företag som upprättar koncernredovisning med stöd av IAS-förordningen kommer att redovisa motsvarande poster och i vart fall inte enligt uppställningsformerna i bilaga 1 och 2. Upplysningarna ska då i stället avse poster som innehåller motsvarande intäkter, kostnader, tillgångar eller skulder. Detta överensstämmer med vad som enligt förarbetena gäller för upplysningskrav som behållits i lag.⁴⁵

I punkten b) klargörs att informationen i koncernförvaltningsberättelsen ska lämnas enligt tillämpade principer för koncernredovisningen.

Allmänna råden efter 7 kap. 4 §

Allmänna rådet innebär en särskild anpassningsmöjlighet i IFRS-försäkringsföretags koncernredovisning i fråga om de uppgifter om resultat, ekonomisk ställning och nyckeltal som ska lämnas i femårsöversikten enligt allmänna råd till 6 kap. 2 §. Alla tre förutsättningar ska vara uppfyllda för att avvikelser ska vara förenliga med det allmänna rådet.

Allmänna råden till 8 kap., punkten 15

I paragrafen anges vilka regler som måste tillämpas i en delårsrapport för koncernen av ÅRFL-företag som obligatoriskt eller frivilligt upprättar en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.

⁴⁵ Se Prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag, s. 81.

Bilaga 1

Av EU godkända internationella redovisningsstandarder för tillämpning fr.o.m. 1 januari 2005

Standarder		Tolkningar
IAS 1 Utformning av finansiella rapporter (Mars 2004)	IAS 28 Innehav i intresseföretag (Mars 2004)	SIC 7 Införande av euro (Mars 2004)
IAS 2 Varulager (Mars 2004)	IAS 29 Redovisning i höginflationsländer (Mars 2004)	SIC 10 Statligt stöd – inget uttryckligt samband med företagets löpande verksamhet (Januari 1998)
IAS 7 Kassaflödesanalys (Mars 2004)	IAS 30 Upplysningar i finansiella rapporter för banker och liknande finansiella institut (Mars 2004)	SIC 12 När skall ett företag för särskilt ändamål, ett SPE, omfattas av koncernredovisningen? (Mars 2004)
IAS 8 Redovisningsprinciper, ändringar i uppskattningar och bedömningar samt fel (Mars 2004)	IAS 31 Andelar i joint ventures (Mars 2004)	SIC 13 Överföring av icke-monetära tillgångar från en samägare till ett joint venture i form av ett gemensamt styrt företag (Mars 2004)
IAS 10 Händelser efter balansdagen (Mars 2004)	IAS 32 Finansiella instrument: Upplysningar och klassificering (Mars 2004)	SIC 15 Förmåner i samband med teckning av operationella leasingavtal (Mars 2004)
IAS 11 Entreprenadavtal (Januari 1995)	IAS 33 Resultat per aktie (Mars 2004)	SIC 21 Redovisning av uppskjuten skatt vid omvärdering av icke-avskrivningsbara tillgångar (Mars 2004)
IAS 12 Inkomstskatter (Mars 2004)	IAS 34 Delårsrapportering (Mars 2004)	SIC 25 Inkomstskatter – konsekvenser av en förändring av skattestatus (Mars 2004)
IAS 14 Segmentrapportering (Mars 2004)	IAS 36 Nedskrivningar (Mars 2004)	SIC 27 Bedömning av den ekonomiska innebörden av transaktioner som innefattar ett leasingavtal (Mars 2004)
IAS 16 Materiella anläggningstillgångar (Mars 2004)	IAS 37 Avsättningar, eventualitypliktelser och eventualitytillgångar (Mars 2004)	SIC 29 Upplysningar om koncessioner för samhällsservice (Mars 2004)
IAS 17 Leasingavtal (Mars 2004)	IAS 38 Immateriella tillgångar (Mars 2004)	SIC 31 Intäkter – bytestransaktioner som avser reklamtjänster (Mars 2004)
IAS 18 Intäkter (Mars 2004)	IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering (Godkänd med vissa undantag ⁴⁶) (Mars 2004)	SIC 32 Immateriella tillgångar – utgifter för webbplats (Mars 2004)
IAS 19 Ersättningar till anställda (Mars 2004)	IAS 40 Förvaltningsfastigheter (Mars 2004)	IFRIC 1 Förändringar i befintliga skulder avseende nedmontering, återställande och liknande åtgärder (Maj 2004)
IAS 20 Redovisning av statliga bidrag och upplysningar om statligt stöd (Mars 2004)	IAS 41 Jord- och skogsbruk (Mars 2004)	IFRIC 1 Förändringar i befintliga skulder avseende nedmontering, återställande och liknande åtgärder (Maj 2004)
IAS 21 Effekterna av ändrade valutakurser (Mars 2004)	IFRS 1 Första gången IFRS tillämpas (Mars 2004)	
IAS 23 Lånekostnader (Mars 2004)	IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar (Mars 2004)	
IAS 24 Upplysningar om närstående (Mars 2004)e	IFRS 3 Rörelseförvärv (Mars 2004)	
IAS 26 Redovisning av pensionsstiftelser (januari 1988)	IFRS 4 Försäkringsavtal (Mars 2004)	
IAS 27 Koncernredovisning och separata finansiella rapporter (Mars 2004)	IFRS 5 Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter (Mars 2004)	

⁴⁶ IAS 39 har godkänts med undantag av bestämmelserna om användningen av valmöjligheten att redovisa till verkligt värde och vissa av dess bestämmelser avseende säkringsredovisning. Mer specifikt har följande undantag gjorts: Standarden: P. 9 b, 35 och 81A samt Tillämpningsvägledningen: P. 31, 99A, 99B, 107A, 114 (c) och (g), 118 (b), 119 (d), (e) och (f), 121, 122, 124 (a) och (d), 126, 127, 129 och 130

